БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик) ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 143 (6570)

19 ИЮЛЬ 1946 йил ЖУМА

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

СССР Олий Совети Президиумининг Фармонлари (1-нчи бет).

ВЦСПСда. — ФЗТ мактаблари, ҳунар ва темирйўл билим юртларига ёшларнинг навбатдаги чақириғини ўтказишда касаба ташкилотларининг қатнашуви ҳақида (1-нчи бет).

Қорақалпоғистон область партия комитетининг пленуми (1-нчи бет).

Д. Мельников. — Германиянинг шарқий ва ғарбий оккупация доираларида (2-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: **Холиқ Алимов** — Комсомолга раҳбарликни янада кучайтирамиз. (2-нчи бет).

Матбуот обзори ўрнида. — «Ғаллачи» газетасининг «адабий маҳсулоти» (2-нчи бет).

Ҳаким Назир. — Мўл ҳосил яратувчилар (3-нчи бет).

Қ. Юсупов. — Қолоқ МТС ва мас'улиятсиз директор (3-нчи бет).

Шодмон Шодиев. — Янги ўқиш йилини намунали тайёргарлик блан кутиболайлик (3-нчи бет).

Австрия устидан назорат ўрнатиш ҳақида янги битим (4-нчи бет).

Қишлоқ хўжалик артели Уставининг бузилишига йўл қўйилмасин!

Ўзбекистон колхозлари айниқса Улуғ Ватан уруши йилларида, уруш туфайли келиб чиққан катта қийинчиликларни енгиб, мамлакат олдидаги бурчларини шараф блан адо этдилар. Ўзбекистон далаларида Ватанпарвар колхозчиларнинг меҳнати блан етиштирилган пахта, ғалла, пилла ва бошқалар шонли армиямизни, қаҳрамон халқимизни узлуксиз та'минлаб туриш учун муносиб ҳисса бўлиб қўшилди.

Партия ва ҳукуматимиз, шахсан ўртоқ Сталин, колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан тобора мустаҳкамлаш учун, колхозчиларнинг ҳаётини борган сари фаровон ва маданиятли қилиш учун тинмай ғамхурлик қилмоқда.

Газетамизнинг кечаги сонида Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг қишлоқ-хўжалик артели Уставини бузиш ва колхоз мол-мулкини талон-тарож этишга қарши курашни кучайтириш чоралари тўғрисида қарори э'лон этилди. Бу қарор партия ва ҳукуматимизнинг бундан илгари белгилаган барча амалий чоралари сингари, республикамизда колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан янада мустаҳкамлашга, колхозчиларнинг турмушини янада яхшилашга, колхоз Уставининг ҳеч сўзсиз бажарилишини та'минлашга қаратилгандир. Партия Марказий Комитетининг бу қарори шу жиҳатдан ҳам катта сиёсий ва хўжалик аҳамиятига эга бўлган ҳужжатдир.

Партия Марказий Комитети шу қарорида барча партия ва совет ташкилотларининг раҳбарларидан, қишлоқ-хўжалик артели Уставини бузиш фактларига қарши курашни, жамоат мулкини талон-тарож қилувчиларни аёвсиз фош қилиб, уларга қаттиқ жазо берилишини талаб қилади, партия совет ташкилотларининг бу соҳада яқин орадаги вазифаларини белгилаб беради.

ЎзК(б)П Марказий Комитетининг қарорида та'кидлаб ўтилганидек «колхозларнинг бир қисмида қишлоқ хўжалик артели Уставини бузиш фактлари кўп бўлди. Бунинг натижасида уларнинг ташкилий хўжалик жиҳатдан заифлашишларига йўл қўйилди».

Республикамизда ўтказилган текшириш натижасида 3040 колхозда 50 мингга яқин хўжаликнинг томорқа ерлари Уставда белгиланган миқдордан ортиқча эканлиги ва ҳатто жамоат ерларидан алоқаси бўлмаган кишилар ҳам фойдаланиб келганлиги аниқланди. Жамоат ерларидан қонунсиз фойдаланиш ҳолларининг авж олиб кетишига дастлаб район партия, совет ташкилотларининг ба'зи раҳбар ходимлари, колхоз раислари, правления а'золари сабабчи бўлдилар. Бундай кишилар ўзларининг шахсий манфаатларини давлат ва халқ манфаатидан устун қўйиб, текинхўрлик йўлига кириб кетдилар.

Наманган область Уйчи район ижроия комитетининг 40 ходими 70 гектар ерда ўзлари учун томорқа экиб олдилар. Фарғона область Горский районида Литвинов номли колхоз раиси Маматқулов ўз мансабидан фойдаланиб, ўзи учун 3 жойда томорқа қилди. Уйчи ва Горский район партия комитетлари қонунга хилоф бундай ҳаракатларга қарши кураш ўрнига тамошабин бўлиб қолабердилар.

Наманган ва Фарғона область партия комитетларининг шу тўғридаги сигналларни ўз вақтида текширмаганликлари мана шундай кўнгилсиз ҳолларнинг бошқа район ва колхозларга ҳам ёйилишига сабаб бўлди. Колхозларнинг айрим раҳбарлари партия ва совет ташкилотларининг бу соҳадаги беparволигидан фойдаландилар ва шу ҳаракатлари блан қишлоқ хўжалик Уставини қўпол равишда буздилар.

Ҳолбуки колхоз ҳаётининг сталинча қонуни бўлган қишлоқ хўжалик артели Уставининг иккинчи моддасида «Артельга қарашли ер («СССР да бўлган ҳар қандай ерлар сингари») умумхалқ давлат мулкидир. Бу ер ишчи-деҳқон давлатининг қонунлари бўйича, артельга муҳлатсиз, я'ни абадий фойдаланиш учун мустаҳкамланиб берилади ва бу ер сотилмоғи ёки сотиб олинмоғи мумкин эмас, артель томонидан ижарага берилиши ҳам мумкин эмас» деб очиқ кўрсатилгандир.

Колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлашнинг иккинчи муҳим шарти—колхозларда мустаҳкам молия интизоми ўрнатиш, маблағларни тежаб жойига сарф қилишдир. Колхоз Уставига мувофиқ барча даромадлар тўла ҳисобга олинмоғи, давлат мажбуриятлари бажарилиб, тегишли фондлар ажратилгандан кейин меҳнат кунларига қараб тўғри тақсим қилинмоғи лозим. Колхоз раиси қилган барча харажатлари учун колхоз а'золарининг умумий йиғилиши олдида жавобгардир.

Уставда белгиланган мана шу қоидаларга тўла риоя қилиш, колхоз а'золарининг манфаатдорлигини янада оширади, меҳнат интизомини мустаҳкамлайди, колхозни эса давлатманд қилади.

Қишлоқ хўжалик артели Уставининг 12-нчи моддасида колхоз маблағларини сарф қилиш қоидалари батафсил кўрсатилган бўлишига қарамасдан, ба'зи колхозларнинг раислари, колхоз маблағига худди ўзларининг шахсий маблағлари сингари қараб келадилар. Айрим муттаҳамлар, колхозларда молия интизомининг йўқлигидан, Техника экинлари министрлиги ва Ер ишлари министрлиги тафтиш назорат аппаратининг бўш ишлаётганлигидан фойдаланиб, жиноий ишларини авж олдирдилар. Шунинг натижасида республикамиз колхозларида 92 миллион сўм пул растрат қилинди ёки ўғирланди.

Тошкент қишлоқ районида, Фарғона районида ба'зи колхозлар «қора касса»лар ташкил қилиб, талайгина маблағларни шу кассалар орқали қонундан ташқари равишда сарф қилдилар.

Шунинг учун ҳам партия, совет ташкилотлари, халққа, колхоз тузумига қарши қаратилган бундай ярамас аҳволларни тугатиш учун, колхоз мол-мулкини талон-тарож қилувчиларга қарши шафқатсиз курашмоқлари, ҳарбир колхозда молия интизоми ўрнатмоқлари лозим.

Колхоз а'золари — колхоз мулки ва маблағининг тўла ҳуқуқли хўжайини. Колхознинг бойликлари фақат колхоз а'золари умумий йиғилишининг қарори, колхозчиларнинг розилиги блангина сарф қилиниши мумкин. Афсуски, мана шу асосий қоидани бизнинг ба'зи раҳбар ходимларимиз яхшилаб тушиниб олмаганга ўхшайдилар. Шунинг натижасида район партия ва совет ташкилотларининг ба'зи бир раҳбарлари колхоз мулкига, маблағига қонундан ташқари равишда хўжайинлик қила бошлайдилар, ма'муриятчилик қиладилар.

Колхоз даромадининг талайгина қисми мана шундай қонунсиз сарф қилинганлиги натижасида ба'зи бир колхозларда колхоз а'золари фидокорона меҳнатлари учун тегишли ҳақларини ўз вақтида ололмайдилар.

Район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари шуни яхши билиб олишлари керакки, қишлоқ хўжалик артели Уставининг шу хилда бузилиши, колхозларни издан чиқаришга, қолоқ колхозлар сонини кўпайтиришгагина сабаб бўлади ва бу аҳвол Ўзбекистон партия ташкилотининг асосий вазифаси бўлган пахтачиликни тиклаш ва ривожлантириш программасини бажаришга халақит беради.

Республикамизнинг талайгина колхозларида қишлоқ хўжалик артели Уставининг бузилиши — колхозчилар томонидан шу тўғрида берилган аризалар ва шикоятларга ўз вақтида қулоқ солмаслик, айбдорларга нисбатан қаттиқ жазо бермасликнинг оқибатидир. Партия ва совет ташкилотлари мана шундан тегишли хулоса чиқаришлари, колхозларда юз берган тартибсизлик ва ма'муриятчилик тўғрисидаги шикоят ва аризаларни ўз вақтида чуқур текширишлари, колхоз ишига колхозчиларнинг актив иштироки ва контрольлигини кучайтиришлари лозим.

Яқин кунларда область ва район партия комитетлари пленумларида, қишлоқ хўжалик артели Уставини бузиш ва колхоз мол-мулкини талон-тарож этишга қарши курашни кучайтириш чоралари тўғрисидаги қарор муҳокама қилинади. Шундан кейин бу қарор колхоз активларининг районлараро кенгашларида ҳам муҳокама қилинади. Партия ташкилотларининг вазифаси — активларнинг кенгашларида, бошланғич партия ташкилотларнинг йиғилишларида, большевикча танқид ва ўз-ўзини танқидни кучайтириб, шу соҳада йўл қўйилган жиддий хатоларни тез фурсатда тузатиш ва шу орқали колхозларимизни ташкилий ва хўжалик жиҳатдан янада мустаҳкамлашдир.

«Илгари силжишни истар эканмиз, хатоларимизни ўзимиз очишимиз ва тузатишимиз кераклиги равшан эмасми, хатоларимизни биздан бошқа ҳеч ким очолмаслиги ва тузатолмаслиги аён эмасми... Ўз-ўзини танқид бизни яна тараққий эттирувчи ғоят жиддий кучларнинг бири бўлиб қолиши кераклиги равшан эмасми» (Сталин). Доҳиймизнинг бу сўзлари бизнинг барча ишларимизда дастур бўлмоғи керак.

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг қарорини ҳарбир колхозчининг онгига етказиш, колхоз мулкини талон-тарож қилувчиларга қарши шафқатсиз кураш, қишлоқ хўжалиги артели Уставига тўла риоя қилинишига, колхоз жамоат мулкини кўзқорачиғидай сақланишига эришиш партия, совет ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир. Область ва район газеталари бу соҳадаги ёрдамларини кучайтиришлари керак.

Партия Марказий Комитетининг қарорини большевикларча бажариб, колхозларимизни янада мустаҳкамлаймиз ва колхозчиларимизнинг ҳаётини тобора фаровон ва маданиятли қиламиз. Бу эса республикада пахтачиликни тиклаш ва ривожлантириш сталинча программасини шараф блан бажаришнинг гаровидир.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР Ноз-не'матлар ва пардоз буюмлар саноати министрлигини тузиш тўғрисида

1. СССР Ноз-не'матлар ва пардоз буюмлар саноати Иттифоқ-республика министрлиги тузилсин.

2. СССР Ноз-не'матлар ва пардоз буюмлар саноати министрлигига СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги қарамоғида бўлган саноатнинг қуйидаги соҳаларига қарашли корхона, совхоз ва ташкилотлар топширилсин: спирт, виночилик, ликёр-арақ, пиво, минерал ва алкагольсиз ичимликлар, парфюмерия-косметика ва эфир-мой, чой, тамаки, махорка ишлаб чиқарувчи корхоналар. Булар СССР Министрлар Совети тасдиқлаган рўйхатга мувофиқ топширилади.

3. СССР Министрлар Совети қошидаги сульфит-спирт ва гидролиз саноати барча корхона ва ташкилотлари блан биргаликда СССР Ноз-не'матлар ва пардоз буюмлар саноати министрлиги системасига топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ШВЕРНИК.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 йил 15 июль.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Н. И. ПРОНИННИ СССР НОЗ-НЕ'МАТЛАР ВА ПАРДОЗ БУЮМЛАР САНОАТИ МИНИСТРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Николай Ильич Пронин СССР Ноз-не'матлар ва пардоз буюмлар саноати министри қилиб тайинлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ШВЕРНИК.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 йил 15 июль.

ВЦСПСда

ФЗТ МАКТАБЛАРИ, ҲУНАР ВА ТЕМИР ЙЎЛ БИЛИМ ЮРТЛАРИГА ЁШЛАРНИНГ НАВБАТДАГИ ЧАҚИРИҒИНИ ЎТКАЗИШДА КАСАБА ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ҚАТНАШУВИ ҲАҚИДА

СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ, 10 июльдан 10 августгача қадар ФЗТ мактабларига, ҳунар ва темир йўл билим юртларига ёшларнинг навбатдаги чақириғи ўтказилади. Бу йил 425 минг ўқучи қабул қилиниши керак.

ВЦСПС секретариати касаба союзларининг марказий, республика, область, фабрика-завод ва маҳаллий комитетларига ўқув юртларига ёшларни чақириш, ишчиларни ташкилий суратда тайёрлашнинг энг муҳим воситаси, мамлакат халқ хўжалигини муваффақият блан тараққий эттиришнинг зарур шарти эканлигини ишчилар, хизматчилар ва уларнинг оилаларига кенг тушинтиришни таклиф қилди. Ўқув юртларига кирадиган ўспиринлар ва қизларни Давлат меҳнат резервларига қарашли мактаб ва билим юртларининг ўқув-ишлабчиқариш ва маиший шароитлари блан, ФЗТ мактаблари, ҳунар ва темир йўл билим юртларида тарбияланаётган ёш ишчиларнинг ишлабчиқариш соҳасидаги ютуқлари блан таништириш керак.

ВЦСПС секретариат касаба ташкилотларига, ёшларни чақирувчи шаҳар ва район комиссияларига вакиллар ажратиш, уларга фаол ёрдам беришни таклиф қилди. Клубларда, ишчи ва хизматчиларнинг ётоқхоналарида, чақириқ пунктларида, чақириладиган ёшларга маданий хизмат уюштириш, Меҳнат резервлари министрлигининг органлари блан биргаликда мактаб ва билим юртларининг янги ўқучиларни қабул қилиб олишга тайёргарлигини текшириб кўриш, ўқув юртлари ва уй-жойларнинг ўз вақтида ремонт қилинишига, уларнинг тегишинча миқдорда асбоб ва жиҳозлар блан та'минланишига, тегишли даражада ёқилғи запаси яратилишига, ошхона ва маиший хизмат кўрсатучи бошқа муассасаларнинг тартибга келтирилишига эришишлари зарур.

Темирйўл ишчилари ва дар'ё транспорти ишчилари касаба союзларининг марказий комитетларига Давлат меҳнат резервлари мактаблари ва билим юртларига чақирилган ёшларни ташиш учун ўз вақтида вагон ва кемалар берилиши устидан жамоат назорати ўрнатиш таклиф қилинди; медика-санитария меҳнати ходимлари касаба союзининг марказий комитети ўқучиларга медицина хизматини уюштиришда ёшларни чақирувчи комиссияларга ёрдам бериши керак. Тикучилик саноати ишчилари касаба союзининг марказий комитети Меҳнат резервлари министрлигининг ФЗТ мактаб, ҳунар ва темир йўл билим юртлари ўқучиларининг кийим-бошларини тикиш юзасидан берган буюртмалари тикув фабрикалари ва ишхоналарида қандай бажарилаётганлигини назорат қилиб бориш керак. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН УЧУН БОСМАХОНА УСКУНАЛАРИ

Бу йил Ўзбекистондаги ба'зи босмахоналарни кенгайтириш ва ускуналаш соҳасида катта ишлар қилинаётир. Главполиграфснаб идораси шу мақсадда Тошкентга русча ва ўзбекча бир неча линотип, босма машиналар, район босмахоналари учун 10 та «Американка» юборади.

Яқинда цинкография ускуналаридан икки коплект, стериотип учун беш комплект, уч томонлама қоғоз кесучи машина, газета босадиган ротация машинаси ва турли ҳарфлар комплекти юборади. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИРРИГАЦИЯ ҚУРИЛИШЛАРИ УЧУН ЁҒОЧ

Молотов областида Ўзбекистондаги ирригация қурилиши учун ёғоч тайёрлаш қизиб кетди. Ҳар ойда республикага 15 минг кубометрдан 18 минг кубометргача ёғоч юборилмоқда.

Ёғочлар Уролдан, Кама ва Волга дар'ёлари орқали юборилмоқда. Куйбишев областидаги Ўнг Волга станциясида ёғочлар платформага ортилиб, Ўзбекистонга жўнатилмоқда.

Яқин вақтлар ичида Ўзбекистонга 54 минг кубометр ёғоч юборилади. (ТАСС).

ЎЗБЕК ТЕАТРИ УЧУН ЖИҲОЗЛАР

Тошкентда қурилаётган ўзбек давлат академия ва балет театри учун Эстонияда жиҳозлар тайёрлаш тамом бўлмоқда.

Жуда яхши ишланган стул, кресло ва шкафлар шарқ услубида тайёрланди.

Жиҳозларнинг умумий қиммати 300 минг сўм. (ТАСС).

МТС раҳбар ходимлари, тракторчилар, бригада ва участка механиклари мукофотланди

Яқинда 1945 йилда трактор ишлари планини ошириб бажарган Ўзбекистондаги илғор МТС раҳбарларини мукофотлаш ҳақида ва бирнеча йиллар мобайнида мавсумий иш нормаларини ошириб бажариб келаётган ҳамда машиналарни техника жиҳатдан яхши сақлаган МТС ва совхозларнинг тракторчилари, бригада, участка механикларини мукофотлаш ҳақида СССР Техника экинлари министри ўртоқ Скворцов буйруқ чиқарди.

СССР Техника экинлари министри трактор ишлари йиллик планини умуман ва асосий ишлар бўйича юқори сифатли қилиб бажарганликлари учун қуйидагиларни мукофотлади:

Планини 162 процент бажарган ва таннархи планини бажарган Саробий МТСи бўйича (Қорақалпоғистон АССР) Б. И. Зелевский (директор), М. Уразимбетов (старший агроном) М. Сугуров (старший механик) А. Тухфатуллин (бош бухгалтер) ўртоқларнинг ҳарбири ойлик маошларининг 900 проценти миқдорида мукофотландилар.

Планини 129,2 процент ва таннархи планини бажарган Марғилон МТСи бўйича Солижон Муллажонов (директор), Алижон Турғунов (старший агроном), Н. П. Чайко (старший механик), М. Г. Абдуллин (бош бухгалтер) ўртоқларнинг ҳарбири ойлик маошларининг 491 проценти миқдорида мукофотландилар.

Планини 123 процент ва таннархи планини бажарган Ўртачирчиқдаги иккинчи МТСдан Карим Абдуллаев (директор), В. П. Пак (старший агроном), В. М. Ким (старший механик) Ф. Ф. Шевцов (бош бухгалтер) ўртоқларнинг ҳарбири ойлик маошларининг 412 проценти миқдорида мукофотландилар. Шунингдек, Бағдоддаги иккинчи, Каганович районидаги 2-нчи, Киров районидаги 1-нчи ва 2-нчи, Молотов районидаги 2-нчи (Фарғона областидан) Шофриҡондаги 1-нчи (Бухоро областидан) машина трактор станцияларининг раҳбарлари ҳам 1945 йилда трактор ишлари планини бирмунча ортдириб бажарганликлари учун кўп миқдорда пул блан мукофотландилар.

14 июньда чиқарилган 225-нчи сонли бошқа бир буйруқда республикадаги илғор тракторчилар бригада механикларининг ишлари тақдирланади.

1944—45 йилларда мавсум нормаларини бажарган ва бу даврларда тракторларини яхши сақлаган 12 та тракторчи 2 минг сўмдан мукофотландилар. Булар орасида Болтабой Полязев, (1-нчи Шовот МТСидан), Қодир Ҳаитбоев (Хонқа МТСидан), Турғун Мадраҳимов, Ҳамид Қодиров (Қува МТС идан) ва бошқа ўртоқлар бор.

2500 сўм миқдордаги мукофот 1944 ва 45 йилларда сменасиз ишлаган ва мавсумий нормани бажарган ҳамда тракторларини техника жиҳатдан яхши сақлаган бош тракторчиларга ва тракторчиларга берилади. Бундай мукофотни тракторчилардан Араб Сотиболдиев, (Ленин районидаги 2-нчи МТСдан), Худойберган Дарбоев (Қипчоқ МТСидан), Отахон Тиллаев (Хазораспдаги 1-нчи МТСдан), С. Сафаров (Бегайли МТСидан), Маҳмуд Тўхтасинов (Куйбишев МТСидан) ва бошқалар бўлиб, 51 киши олади.

Қўқон МТСининг тракторчилари Ўлмас Абдуллаев, Ёқубжон Носиров Киров районидаги 1-нчи МТСнинг тракторчиси Ҳамза Ҳамроқулов ўртоқлар 3 минг сўм блан мукофотландилар.

1943—44 ва 1945 йиллар давомида мавсум нормасини бажарган 21 тракторчи 3500 сўмдан пул блан мукофотландилар. Бу мукофотни олганлар орасида республикамизнинг отоқли стахановчи тракторчилари Тўйчибой Буркашев, Давлат Зокиров (Фарғона МТСидан), Мақсум Мирзаев, Бозорқул Қодиров (Киров районидаги 2-нчи МТСдан), Шариф Жалилов (Бағдоддаги 2-нчи МТСдан), Назар Бойқориев (Куйбишев МТСидан) ва бошқа ўртоқлар бор.

1944 ва 45 йилларда ўз бригадаларида трактор ишлари планининг бажарилишини та'минлаган энг яхши бригада механикларидан 16 кишининг ҳарбири 3500 сўмдан мукофотландилар. Республикамизнинг отоқли бригада механикларидан П. Варницкий (Хўжайли МТСидан), Н. Алибеков (Ленин районидаги 2-нчи МТСдан), Исабой Матмусаев (Бағдоддаги 2-нчи МТСдан), Ғани Эрматов (Киров районидаги 1-нчи МТСдан) Ваҳоб Эшмонов (Қува районидаги биринчи МТСдан ва бошқа ўртоқлар ана шу мукофотни олишга муваффақ бўлдилар.

315-нчи сонли 3-нчи буйруқда фидокорона меҳнатлари учун министрнинг мукофотига сазовор бўлган энг яхши стахановчи тракторчилар, бригада механикларидан жуда кўп кишининг номи бор. Ўзбекистондаги пахта совхозларининг 54 тракторчиси 45 йилда тракторларни яхши сақлагани ва планини тўла бажаргани учун 1200 сўмдан тортиб 2000 сўмгача пул блан мукофотландилар, 2500 сўм блан мукофотланган 10 киши орасида С. И. Буличев (Далварзин 1 совхозидан). Ашир Қулиев (Сталин номидаги 16-нчи совхоздан), Жомбек Темиров (Совой совхозидан) ва бошқалар бор.

3000 сўмликдан мукофотни смена тракторчиларидан Ортиқ Хонтураев (Далварзин №3 совхозидан), Мамет Фахрисломов (1-нчи Боёвут совхозидан), М. С. Чебликов (2-нчи Боёвут совхозидан) ва бошқа ўртоқлар бўлиб 27 киши олади.

«Универсал» тракторда смена алмашинмасдан ишлаган, мавсум нормасини ошириб бажарган тракторчиларнинг ишлари алоҳида кўрсатиб ўтилади. Булардан В. А. Дранников (Далварзин № 1 совхозидан), Ортиқ Йўлдошев (Пахталикўл совхозидан), Мамадали Саидматов (8-нчи Норин совхозидан), Қосим Саидаҳмедов (Ҳазорбоғ совхозидан), ўртоқларнинг ҳар қайсилари 3500 сўмдан мукофотландилар.

3500 сўмдан мукофотланган бригада механиклари орасида Д. И. Саприкин, (Боявут № 1 совхозидан), А. Б. Чередов (Боявут № 2 совхозидан), А. И. Кривоногов (ЎзССР Бешйиллиги совхозидан), Аҳмад Сайдаҳменов (Ҳазорбоғ совхозидан), ва бошқа ўртоқлар бўлиб, 6 киши бор.

1 июльда чиқарилган 302-нчи сонли тўртинчи буйруққа мувофиқ, республикадаги илғор тракторчилар, бригада ва участка механикларидан 97 киши 1200 сўмдан 3500 сўмгача пул блан мукофотландилар.

Тракторчилар, бригада ва участка механикларига берилган мукофотнинг умумий миқдори 829 минг 20 сўмни ташкил қилади.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг пленуми

НУКУС, Қорақалпоғистон область партия комитетининг XVIII пленуми бўлиб ўтди. Пленумда ЎзК(б)П Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Мирзааҳмедов Ўзбекистон Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Техника экинлари министри ўртоқ К. Раҳимовлар қатнашди.

Пленум ғўза қатор ораларини парвариш қилишни кучайтириш тўғрисида ўртоқ Сталин ва ўртоқ Жданов телеграммаси ҳамда ЎзК(б)П Қорақалпоғистон обкомининг ҳисобот доклади юзасидан ЎзК(б)П Марказий Комитети томонидан шу йил 28 июньда чиқарилган қарорнинг қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги масалани муҳокама қилди. Пленумда шу масала юзасидан Қорақалпоғистон область партия комитети секретари ўртоқ Камолов доклад қилди.

ЎзК(б)П Марказий Комитетининг қарорида, Қорақалпоғистон область партия комитети бюросининг ишидаги асосий камчилик ғўза парваришида машинадан фойдаланишга етарли э'тибор қилинмаганлигидир деб кўрсатилган эди.

Пахтачиликни тиклаш ва ривожлантириш Сталинча программасини бажариш соҳасида энг муҳим вазифа мавжуд машина асбобларидан тўла ва самарали фойдаланишдир.

Ўртоқ Камолов Қорақалпоғистонда ғўзанинг қандай аҳволдалигини муфассал гапириб берди. Ҳалигача минг гектардан ортиқ ерда ғўза униб чиққан эмас. 4 ярим минг гектар ерда ғўза сийрак чиққан.

Куйбишев, Қўнғирот, Қораўзак ва Тахтакўпир районларининг пахта далаларида айниқса аҳвол жуда қониқарсиз. Районларнинг раҳбарлари ғўза парваришини ва суғоришни ўз ҳолига ташлаб қўйганлар.

Жуда кўп колхозларда агротехника қоидалари қўпол равишда бузилмоқда. Бу эса, Қорақалпоғистон партия, совет ва ер органларининг жиддий хатосидир. Ғўза қатор ораларини ишлашда трактор ва от культиваторларидан яхши фойдаланилмаётир. 3600 ўрнига, 2 мингга яқин от культиватори ишлайди, халос. Чопиқнинг сифати ҳам яхши эмас. Суғориш ишлари тажрибасиз кишилар қўлига топширилган, минерал ўғитларни ҳам кўп жойда қўл блан сепадилар. Ҳосилни қишлоқ хўжалик ҳашоратларидан муҳофаза қилиш учун яхши тайёрлик кўрилмаётир. Қорақалпоғистоннинг кўпгина колхозларида ҳозиргача звено ва бригада бўлиб ишлаш принциплари бузилмоқда.

Ўртоқ Камолов ўз докладида шундай деди:

— Қорақалпоғистон партия ташкилоти, барча коммунистлар ғўза парвариши соҳасидаги камчиликларни тугатиш учун зарур бўлган чораларни кўрадилар.

Тўрткўл шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Иброҳимов, министрлар советининг раиси ўртоқ Сеитов, Чимбой район партия комитетининг секретари ўртоқ Бараков, Ўзбекистон Техника экинлари министри ўртоқ Раҳимов ва бошқа ўртоқлар музокарага чиқдилар.

Пленумда ЎзК(б)П Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Мирзааҳмедов нутқ сўзлади. Ўртоқ Мирзааҳмедов Қорақалпоғистонда ғўзани парвариш қилиш кечирилмаслик даражада суст бораётганлигини гапириб, қолоқликни келтириб чиқарган сабабларни фактлар ва мисоллар блан кўрсатиб ўтди.

Ўртоқ Мирзааҳмедов шундай деди:

— Қорақалпоғистон партия ташкилоти пахтакорларни шу қолоқликни тугатиш учун тез фурсатда сафарбар қилиши керак. Шундай бўлган тақдирдагина, Қорақалпоғистон бу йил давлат олдидаги мажбуриятини шараф блан бажара олади.

Пленум доклад юзасидан қарор қабул қилди. Бу қарорда ғўза парваришидаги қолоқликни тугатиш чоралари кўрсатилган. (ЎзТАГ).

Германиянинг шарқий ва ғарбий оккупация доираларида

Гитлерчилар Германияси таслим бўлиб, иттифоқчи қўшинлар унинг территориясини оккупация қилганидан буён бир йилдан кўпроқ вақт ўтди.

Енгилган душман территорияси тўрт оккупация доирасига бўлинганлиги ма'лум. Германиядаги олий ҳокимият тўрт иттифоқчи давлат, я'ни СССР, Америка Қўшма Штатлари, Англия ва Франция қуролли кучлари бош қўмондонлари қўлига ўтди. Берлин конференциясининг қарорларига мувофиқ, ҳарбир бош қўмондон ўз доирасида ўз ҳукуматининг берган йўл-йўриқларига қараб иш кўради, шунингдек умуман Германияга тааллуқли бўлган масалаларда бош қўмондонлар биргаликда ҳаракат қиладилар.

Иттифоқчи давлатларнинг Германия территориясини босиб олгандан кейин ўз олдиларига қўйган вазифалари Берлин конференциясининг қарорларида батафсил баён қилинган. Бу вазифалар Германияни батамом қуролсизлантириш ва унинг ҳарбий кучини битириш, немис халқи ғоят катта мағлубиятга учраганлигини ва ўзи етказган зарарлар учун жавобгарликдан қочиб қутилолмаслигини унинг онгига сингдириш, национал-социалистлар партиясини, унинг бўлимларини ва унинг назоратида бўлган ташкилотларини тугатиш, Германиядаги сиёсий ҳаётни демократик асосда узил-кесил қайтадан қуришга тайёргарлик кўришдан иборат эди.

Берлин конференциясининг қарорларида бундай дейилган: «Иттифоқчилар немис халқини йўқ қилиш ёки қул қилиш ниятида эмаслар. Иттифоқчилар немис халқига ўз ҳаётини демократик ва тинч асосда қайтадан қуришга тайёргарлик кўриш имконини бериш ниятидадир. Герман халқининг ўз кучлари бегараз шу мақсадга эришишга сафарбар қилинса, герман халқи вақти блан дун'ёдаги озод ва тинч яшовчи халқлар ўртасида ўзига муносиб ўрин олиш имконига эга бўлади».

Бу вазифалар ҳозирги вақтда, я'ни иттифоқчи қўшинлар Германия территориясини оккупация қилганидан бир йил ўтганидан кейин қандай бажарилмоқда?

Даставвал шуни айтиш керакки, Германиянинг ички сиёсий тараққиёти ягона давлат миқ'ёсида эмас, балки бирбиридан ажралган тўрт доира миқ'ёсида бораётир.

Англия оккупация доираси мамлакатнинг ғарби-шимолий қисмини, шу жумладан Шлезвиг-Гольштейн, Вестфалия, Ольденбург вилоятларини ва Рейн вилоятининг шимолий қисмини ўз ичига олади. Бу доира территориясида 21 миллиондан ортиқ киши яшайди, Германия оғир саноатининг учдан бир қисми шу территориядадир. Англия оккупация доирасида жойлашган корхоналар урушдан илгари чўян ва пўлатнинг учдан икки қисмидан кўпрогини, бутун тошкўмирнинг учдан қарийб икки қисмини ва Германиядаги бутун химия саноати маҳсулотининг қарийб ярмини ишлаб чиқарар эди. Рейн-Рур ҳавзасининг кўп қисми Англия доирасига ўтди. Рейн-Рур ҳавзасида Германиянинг асосий монополиялари — Рейн - Вестфаль тошкўмир синдикати, Пўлат трести, «Рейнметалл-Борзиг» фирмаси, «И. Г. Фарбениндустри», Крупп, Тиссен заводлари ва бошқа заводлар тўпланган эди. Шундай қилиб, Германиянинг саноати энг кўп ривожланган қисми инглиз оккупация доирасига ўтди.

Америка оккупация доираси мамлакатнинг ғарби-жанубий қисмини ўз ичига олади. Америка оккупация доирасида 16,5 миллионга яқин киши бор. Бу аҳолининг кўпчилиги Бавария, Гессен-Нассауда ва Вюртембергда яшайди. Америка доирасида ҳам талайгина саноат корхоналари бор. Бу корхоналар асосан Мюнхен районида ва Рейн областининг жанубий қисмида жойлашган.

Германиянинг ғарби-жанубидаги районлар-Вюртенбергнинг жанубий қисми, Баденнинг жанубий қисми, Рейн Пфальци ва Рейн вилоятининг жанубий ярим қисми Франция оккупация доирасидадир. Бу доирада, 6,7 миллионга яқин киши яшайди.

Совет оккупация доирасида 19,7 миллионга яқин киши бор. Саксония, Бранденбург, Тюрингия ва мамлакатнинг бошқа шарқий ҳамда шарқи-жанубий областьлари совет оккупация доирасидадир. Саксония ва Бранденбургдаги саноат анча тараққий этган.

★ ★ ★

Совет Иттифоқи оккупациянинг энг бошиданоқ кейинчалик Берлин конференцияси тасдиқлаган йўлни амалга оширганлиги ма'лум. Совет оккупация ма'мурлари фашистларни барча лавозимлардан дарҳол четлатдилар ва уларни жавобгарликка тортдилар. Совет оккупация ма'мурлари ўз доираларида давлат системасини сиёсий жиҳатдан кенг миқ'ёсда бўлиб юбордилар, Саксония, Мекленбургда ва Бранденбургда область бошқармаларини туздилар, маҳаллий ҳокимият органларига кенг ҳуқуқлар бердилар.

Совет оккупация доирасида дарҳол демократик партиялар вужудга келди. Бу партиялар мазкур районларнинг сиёсий тараққиётида катта роль ўйнамоқдалар. Бу районларда дастлабки пайтда тўрт антифашист партия, я'ни коммунистлар партияси, социал-демократлар партияси, либерал-демократлар партияси ва христиан-демократлар союзи бор эди. 1946 йил апрель ойининг охирида икки ишчилар партияси, я'ни коммунистлар партияси блан социал-демократлар партияси ягона партия бўлиб бирлашди. Бу партияга «Германия бирлашган социалистлар партияси» (СЕПГ) деган ном қўйилди. Икки партия бирлашгандан кейин ҳозир унда 1,5 миллиондан ортиқ а'зо бор. «Германия бирлашган социалистлар партияси» совет оккупация доирасидаги аҳоли ўртасида энг катта сиёсий кучдир.

Икки ишчилар партиясининг бирлашуви Германияда демократия фронтини мустаҳкамлади. Бу воқиа совет оккупация доирасидагина эмас, балки бошқа оккупация доираларида ҳам катта аҳамиятга эгадир. Германия ишчилар синфининг ажралиши фашизмнинг ҳокимият тепасига келишига имкон берган сабаблардан бири бўлганлиги ма'лум. Германия ишчилар синфининг бирлиги фашизмнинг яна пайдо бўлишига йўл қўймайдиган мустаҳкам таянчдир. Шу сабабдан, Германияни тинч мамлакатга айлантиришга чинакам тарафдор бўлган кишилар янги тузилган партиянинг муваффақият қозонишини тилайдилар, барча тескари кучлар эса, ғазаб блан бу партияга туҳмат қилмоқдалар.

Совет оккупация ма'мурларининг ақлли ўйлаб тузилган сиёсатни изчиллик блан амалга ошираётганлиги жамоат ҳаётини қат'ий суратда демократлаштиришга имкон берди. 1945 йил сентябрь ойида фашизмга қарши демократик партияларнинг ташаббуси блан совет оккупация доирасида ер ислоҳоти ўтказила бошлади. Мингларча помешчик ерлари мусодара қилинди. 390 мингга яқин деҳқон хўжалиги ер олди (жам'и 1 миллион 816 минг гектар ер деҳқонларга тақсим қилиб берилди).

Германиянинг шарқий қисмида ер ислоҳоти ўтказилиши натижасида илгари герман милитаризмининг асосий таянчларидан бири бўлган Пруссия юнкерлиги тугатилди. Шу блан бир қаторда совет оккупацияси даврида монополистлар ҳокимиятига хотима берилди. Агрессив урушларга тайёргарлик кўриш ва шундай урушларни олиб бориш учун хизмат қилган йирик корхоналар жамоа ма'мурларининг ихтиёрига топширилди. Бу чораларнинг ҳаммаси Германиянинг шарқий қисмида катта ижтимоий ўзгаришларга сабаб бўлди. Бу ўзгаришлар жамоат ҳаётини ҳақиқатан демократлаштириш учун имкон берадиган асосий шартдир.

★

Ғарбий оккупация доираларидаги ижтимоий-сиёсий ҳаёт тамомила бошқа шаклларда ривожланмоқда. Дурўст, уч давлат Берлин конференциясининг қарорларидан кейин инглиз ва америка оккупация ма'мурлари Германиянинг ҳарбий кучини битиришга ёрдам берган бирқанча чораларни амалга оширдилар. Масалан, бу доираларда катта мансаблардаги нацистларнинг кўпи қамоққа олинди. Кўп нацистлар вазифаларидан бўшатилди.

Аммо, чет эл матбуотида босилган материалларга қараганда, инглиз ва америка ҳарбий ма'мурларнинг сиёсатида Берлин конференциясининг қарорларига хилоф бўлган ва Германиядаги тескаричи милитарист унсурларнинг ишларига ёрдам берадиган майллар борлиги тобора яққол кўринди. Матбуот ва инглиз-саксон давлатларининг расмий вакиллари Ғарбий Германияда фашист унсурларнинг катта ўрин олишига оккупациячи ма'мурларнинг муросачилик блан қараётганликларини кўп марта та'кидладилар.

Масалан, Англия оккупация сиёсати ишлари министри Хайнд «ба'зи муҳим лавозимларда ҳали ҳам фашистлар ишламоқдалар, бу шубҳасиз» деб э'тироф қилишга мажбур бўлди.

Америка оккупация доирасидаги аҳвол ҳам кўнгилдагидек эмас. Буни исбот қилиш учун бир мисол кифоя қилади. Ҳали яқиндагина Бавариядаги ҳарбий ма'мурият вакили, Бавария вилоят ҳукуматининг идораларини нацистлардан тозаловчи министри ҳозирги вақтда Америка ҳарбий ма'мурияти қўл остидаги жамоат муассасаларида ишлаётган нацистлардан кам деганда 100 минг кишини дарҳол қамоққа олишни талаб этди. деб э'лон қилди.

Англия ва Америка оккупация доираларидаги демократик ҳаракат жиддий қаршиликларга дуч келмоқда. Бу доираларда ўнг социал-демократлар ва тескаричи католиклар катта имтиёзлардан фойдаланмоқдалар. Социал-демократлар партиясининг Шумахер етакчилигидаги ўнг қаноти партияни ажратиб юбориш сиёсатини очиқдан-очиқ амалга оширмоқда, социал-демократларнинг коммунистлар блан бирлашувига зўр бериб қарши чиқмоқда. Инглиз ва америка ма'мурлари Шумахернинг ишчилар синфи кучларини бир-биридан ажратиб юбориш йўлини ҳартарафлама қувватламоқдалар. Бу ҳол Германиянинг шу қисмларида чинакам демократик ҳаракатига ёрдам беролмайди, албатта. Шунисн қизиқки, совет оккупация доирасида ҳозирги вақтда уч демократик партия бўлса (бу, демократик кучларнинг бирлашганлигини кўрсатади), масалан, инглиз оккупация доирасида ўн етти партия бор! Бу партияларнинг кўпчилиги очиқдан-очиқ тескаричи партиялардир. Яна шу нарса қизиқки, инглиз оккупация ма'мурлари социал-демократлар партияси блан коммунистлар партиясининг бирлашувига қарши чиқмоқдалар, айни замонда улар немис консерваторлари партияси деб аталган партиянинг ишлашига рухсат бердилар. Бу партиянинг номи унинг қандай партия эканлигини яққол кўрсатиб беради.

Инглиз-америка оккупация ма'мурлари ўз ишларида уч улуғ давлат Берлин конференциясининг қарорларидан воз кечмоқдалар. Германиядаги америка оккупация қўшинлари бош қўмондонининг ўринбосари генерал-лейтенант Клейнинг буйруғи буни яққол кўрсатади. Клей репарациялар тариқасида бериладиган ҳамма материалларнинг Америка оккупация доирасидан олиб чиқишни тўхтатиш тўғрисида буйруқ чиқарди. Кўп газеталар Германиядаги америка ма'мурларининг бир ёқлама кўрган бу чорасига Берлин конференцияси чиқарган қарорларни қўпол равишда бузиш деб баҳо бердилар.

Жуда кўп фактлар Инглиз ва Америка оккупация доираларидаги герман монополияларининг яна тикланаётганлигини исбот қилади. Чет эл матбуотининг «И. Г. Фарбениндустри» деган йирик химия концерни ўз ишларини яна бошлаб юборганлиги тўғрисидаги хабарлари жуда ибратлидир.

Иттифоқ контроль кенгаши ўтган йилнинг охирида бу монополия бирлашмасини тарқатиб юбориш ва унинг мол-мулкларини мусодара қилиш тўғрисида қарор чиқарган эди. Аммо, чет эл матбуотининг билдиришига қараганда, қарор бўлишига қарамай, бу концернинг энг муҳим корхоналари ҳали ишламоқда. «И. Г. Фарбениндустри» акцияларини америка оккупация доирасидаги биржаларда сотиш тақиқланган. Аммо, инглиз оккупация доирасидаги Гамбург биржасида бу акциялар бемалол сотилмоқда. Гамбург биржасида Пўлат трести, «Рейнметалл-Борзиг» концерни ва «Шеринг» химия концернининг акциялари ҳам сотилаётганлиги яққол мисолдир.

Гитлерчилар агрессиясида Пўлат трести, «Рейнметалл-Брозиг» концернининг қандай катта роль ўйнаганлиги ҳаммага ма'лум. «Шеринг» фирмасига келганда шуни айтиш керакки, «Шеринг» фирмасининг раиси Верхеймейрнинг 1945 йил 8 сентябрьда ёзган махфий хати бу фирманинг қандай роль ўйнаганлигини кўрсатиб беради. Верхеймейрнинг бу хати бундан бирнеча ой муқаддам ма'лум бўлди. Верхеймейрнинг хатида «Шеринг» концерни Германиядаги бутун химия саноатини ўз назоратига олиш учун ҳаракат қилсин, шунингдек Америкадаги Дюпон концерни блан алоқа боғлаш йўлини топсин, деб таклиф этилади. Хатда айтилишича, концерн шу мақсадда Дюпонга «бериладиган моллар эвазига капиталимизнинг тахминан учдан бир қисмини» беришни таклиф этиши керак эди ва «лицензияга му'тадил ҳақ тўлаш ва бозорлардан бўлиб олиш эвазига патентларимизни, тажриба ва ихтиро'ларимизни» тақдим этиши керак.

Юқорида айтилган гапларга, гитлерчилар усул идораси даврида катта роль ўйнаган кўпгина катта монополистларнинг яна Германиядаги йирик концернларга раҳбарлик қилаётганлигини ҳам қўшсак, Берлин конференциясининг қарорлари Германиянинг ғарбий доираларида қўпол равишда бузилаётганлиги равшан бўлиб қолади.

Берлин конференцияси қарорларининг бузилаётганлигига ҳарқандай «назария» ва «фикрлар» баҳона қилиб кўрсатилади. Масалан, Америкадаги тескаричи доираларнинг саноат соҳасида нацист мутахассисларнинг «мустақил иш кўришлари» тўғрисидаги «назария»ни илгари сураётганликлари ма'лум. Гўё, «Европа манфаатлари» нуқтаий назаридан Германиянинг ҳарбий кучини тиклаш зарур деган «назария» асосан инглиз тескаричи доираларда кенг тарқалган. Улар Германиянинг оғир саноати ўз маҳсулоти блан бутун Европани та'мин этиб келган эди, деб да'во қиладилар.

Бу «назария»ларнинг ҳаммаси бир мақсадни кўзда тутади. Бу мақсад — улуғ давлатлар чиқарган энг муҳим қарорларни, келажакда герман агрессиясининг такрорланишига йўл қўймаслик тилагида чиқарилган қарорларни бекор қилишга интилишдан иборат.

Германиянинг иттифоқчи қўшинлар томонидан босиб олинганига бир йил тўлди. Бу давр уч улуғ давлатнинг Теҳрон, Ялта ва Берлин конференцияларида чиқарилган қарорлар тўғри эканлигини яққол исбот қилди. Совет Иттифоқи бу қарорларни пухта бажариш йўлида доим курашиб келди ва ҳозирда ҳам курашмоқда.

Д. МЕЛЬНИКОВ.

Самарқанддаги плач институтини бу йил яна бир неча киши тамомлайди. Суратда: Студентлардан Е. Сергеева ва О. Петуховалар диплом ёқлашга тайёрланмоқдалар. А. Кузьменко фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

36 ПЕДАГОГ

Каттақўрғон шаҳридаги Шота Руставели номли педбилим юртининг ташкил этилганига 15 йилдан ошди. Билим юрти шу вақт ичида республикамизга бирнеча юз малакали ёш педагог етказиб берди.

Каттақўрғон группа районларида педагогика кадрлари ўчоғи бўлган бу билим юртини яқинда яна 36 киши битириб чиқди.

Л. ЭРГАШЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН БИРИНЧИЛИГИ УЧУН ШАХМАТ МУСОБАҚАСИ

Айрапетов олдинда бормоқда

Олтинчи даврада Ким ва Айрапетовлар ўртасида энг кучли кураш борди. Ҳар икки ўйинчи ҳам дастлаб комбинациялар қилиб, ўз сипоҳларини ҳужумга ташладилар. Броқ, тез орада аҳвол ўзгариб, ўйин бирмунча секинлашди ва учрашув дуранг ҳолда кечиктирилди. Самарқандли Фаткуллин Неслев блан учрашиб, ғолиб чиқди. Саидхонов блан Зокирхўжаев ўртасида кутилмаганда қизиқ ўйин бўлди. Кучлар тенг бўлишига қарамай, Зокирхўжаев фарзинини ютқизиб, таслим бўлди. Антонов Шахзодага қарши жуда суст ўйнади. Ўйин Антоновнинг қўли баланд ҳолда кечиктирилди. Тошкентли Кириллов Перевозниковга қарши қаттиқ ўйнади. Буларнинг ўйини кечиктирилган бўлса ҳам, лекин, Кирилловнинг ютиши эҳтимол. Тошкентли Логинов нотўғри юриб, Абдуллаевга таслим бўлди. Хожибеков ва Қучмар ўртасидаги ўйин қизғин тус олди. Ўйин кечиктирилган бўлса ҳам, лекин Хожибековнинг қўли баланд.

Мусобақа ғолиби Ким 7-нчи даврада биринчи мағлубиятга учради. У Шахзода блан ўйнаб, сипоҳини янглиш олдинга сурди ва таслим бўлди. Айрапетов ўйинда ташаббус кўрсатиб, Ўзбекистон чемпиони Абдуллаевни ютди. Кириллов қора доналар блан Логиновга қарши ўйнаб, кичик комбинация ёрдами блан унинг сипоҳини ютиб олди ва ўйинни ўз фойдасига тугатди. Саидхонов яна кутилмаганда кучли ўйнаб, Самарқанд чемпиони Неесловни ютди. Перевозников блан Фаткуллин ўртасидаги ўйин Перевозниковнинг қўли баланд ҳолда кечиктирилди. Антонов ва Кучмар ўртасидаги ўйин кечиктирилди. Зокирхўжаев блан Хожибеков ўртасидаги ўйин тамом бўлгани йўқ.

7-нчи даврадан сўнг биринчи ўринда 6 ютуқ блан Айрапетов бормоқда. Ундан сўнг Шахзода (5,5 ютуқ), учинчи ўринда Ким ва Қучмарлар бормоқда. Булар бештадан ютуққа эга.

Б. ПЕРЕВОЗНИКОВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Комсомолга раҳбарликни янада кучайтирамиз

Район ва шаҳар партия комитетлари коммунистлар партиясининг мустаҳкам таянч кучи бўлган комсомолга раҳбарликни кучайтиришлари унинг ёшлар оммаси ўртасида олиб бораётган улуғ ишларида амалий ёрдам беришлари керак.

Каттақўрғон шаҳар партия комитети комсомолга раҳбарликни кучайтириш тўғрисида ЎзК(б)П Марказий Комитетининг 9 март қароридан кейин комсомолга раҳбарликни кучайтириш юзасидан анча ишлар қилди. Қарор шаҳар партия комитетининг бюросида, бошланғич партия ташкилотларида атрофлича муҳокама қилинди.

Комсомолга қандай раҳбарлик қилаётганлиги тўғрисида автобаза, пахта заводи, мотор-ремонт заводи партия ташкилоти секретарьларининг докладлари эшитилди.

Комсомолнинг ёшлар ўртасида олиб бораётган сиёсий-тарбиявий ишларига, комсомол хўжалигига доир масалалар деярлик ҳарбир бюро йиғилишида муҳокама қилинади.

Каттақўрғон шаҳар комсомол ташкилоти партия ташкилотининг раҳбарлиги остида кейинги вақтда ўз ишларидан анча яхшилади. 3 ой ичида илғор ёшлардан 150 киши комсомол сафига қабул қилинди. 6 та бошланғич комсомол ташкилоти тузилди. Пахта заводи, педагогика билим юртидаги комсомол ташкилотлари комсомол-ёшлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтирдилар. Автобаза комсомол ташкилоти (секретари ўртоқ Абросимов) барча комсомолларнинг намунали ишлашига, нормани ошириб бажаришига эришди.

Комсомоллар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш юзасидан 6 жойда ВКП(б) тарихини ўрганиш тўгараклари тузилди. Сталиннинг Улуғ Ватан уруши ҳақидаги китобини ўрганиш юзасидан очилган 14 тўгаракда комсомоллардан 260 киши мунтазам қатнаб турмоқда. Шаҳар партия комитети комсомол-сиёсий ўқиш тўгараклари учун яхши тайёрланган махсус раҳбарлар танлади.

Шаҳардаги барча бошланғич комсомол ташкилотларида бешйиллик план тўғрисидаги Қонун ўрганилмоқда. Шаҳар партия комитетининг пропаганда-агитация бўлими ёшлар учун махсус лекциялар уюштирмоқда.

Каттақўрғон шаҳар комсомол ташкилотининг ишида камчиликлар ҳали кўп. Комсомол ташкилоти, мактаб, маориф масалаларига кам э'тибор қилади, ўз ўринбосари пионерлар ўртасида тарбиявий ишларни яхши уюштира олган эмас. Шаҳар партия комитети ҳозир комсомолнинг бутун кучини мана шу камчиликларни тугатишга, ёшлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратган ва барча ташкилотлардан ҳам комсомолга раҳбарликни борган сари яхшилашни талаб қилмоқда.

Холиқ АЛИМОВ.

ЎзК(б)П Каттақўрғон шаҳар комитетининг иккинчи секретари.

Косон район комсомол комитетида жимжитлик

(«Қизил Ўзбекистон»нинг Қашқадар'ё область мухбиридан)

Қашқадар'ё область Косон район комсомол комитети раҳбарлари хотиржам, шошилмасдан ишлашга одатланиб қолганлар. Область комсомол комитетидан бирор ма'лумот сўраб хат ёки телеграмма келган тақдирдагина райкомнинг барча ходимлари дафтар ва делоларни тита бошлайдилар ва пухта текширилмаган рақамлардан сводкалар тузиб, область комсомол комитетига юборадилар ва шундан кейин яна иш эски ҳолига қайтади. Район комсомол комитетида жимжитлик бошланади.

Район комсомол комитетининг секретари Берди Назаров ва Қаҳҳорова ўртоқлар:

— Районда, ВКП(б) тарихини ўрганиш юзасидан 9 жойда тўгарак тузилган деб неча марта сводка бердилар. Лекин бундай тўгараклар тузилган бўлса ҳам, бирор марта машғулот ўтказилган эмас. Район комсомол комитетининг раҳбарлари ВЛКСМ Марказий Комитети XV пленумининг комсомол ва ёшлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш тўғрисидаги қарорини бажармаётирлар.

Район комсомол комитетининг бошланғич ташкилотларга раҳбарлиги ҳам қониқарсиз. Бўлмас қишлоқ советидаги Энгельс, Андреев номли колхоз, Муғин қишлоқ советидаги Сталин номли колхоз, Сариқ қишлоқ советидаги Фрунзе номли колхозлардаги бошланғич комсомол ташкилотларида 46-нчи йил давомида бирор марта ҳам мажлис ўтказилмаган. 10 та колхозда ҳалигача комсомол ташкилоти тузилган эмас.

Районда комсомоллар ва ёшлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни олиб бориши лозим бўлган район комсомол комитети колхозлардаги қизил чойхоналар, агитпунктлар, дала шийпонларида сиёсий-оммавий ишларни кучайтириш учун қизиқмайди. Бир вақтлар кўп шовқин суронлар блан тузилган агитпунктлар ҳозир комсомол ташкилотининг э'тиборидан четда қолди.

Районда ягона қироатхона «чироғ йўқ» баҳонаси блан кеч соат 7 дан кейин ёпилиб қолади. Ҳолбуки район комсомол комитети ташаббус кўрсатганида бу қироатхонани намунали йўлга қўйиш мумкин эди.

Район комсомол комитети комсомол хўжалигини тартибга солиш ишига ҳам э'тибор қилмайди. Охунбобоев номли колхозда комсомолларнинг сони 13 та деб ма'лумот берилган. Ҳақиқатда эса, бу колхозда комсомолларнинг сони 7 та. Худди шунингдек бошқа колхозларда ҳам комсомолларнинг сони аниқ эмас.

Районда комсомол ташкилотининг иши бўшашиб кетганлиги район партия комитетига ва унинг секретари ўртоқ Акимовга ма'лум. Лекин район партия комитети, бюро йиғилишида шу тўғрида масала муҳокама қилиш блангина чекланиб, қабул этилган қарорларнинг большевикча бажарилишини та'мин этмади.

Косон район партия комитети ўзининг жанговар ёрдамчиси комсомолга раҳбарликни кучайтириши, комсомол ва ёшлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни қизитиб юбориши керак.

Л. ҲАМРОЕВ.

МАТБУОТ ОБЗОРИ ЎРНИДА

„ҒАЛЛАЧИ" ГАЗЕТАСИНИНГ „АДАБИЙ МАҲСУЛОТИ"

Биров Насриддин афандидан Бағдоддаги қариндош-уруғларига хат ёзиб беришни илтимос қилган экан, афанди унга:

— Мен Бағдодга бормайман, деб жавоб қайтарипти.

Ҳалиги киши ҳайрон бўлиб:

— Афандим, мен сизни Бағдодга боринг деб таклиф қилаётганим йўқ. Балки, Бағдоддаги қариндошларимга хат ёзиб беринг деб илтимос қилаяпман деса:

Афанди унга:

— Гапингга тушинаяпман. Сенга хат ёзиб берганимдан кейин ўзим Бағдодга бориб, хатимни ўқиб беришим керак, чунки менинг хатимни ўзимдан бошқа киши ўқий олмайди, деган экан.

Қашқадар'ё область Ғузор районида чиқадиган «Ғаллачи» газетасини ҳам унинг ҳурматли муҳаррири Х. Калонов бўлмаса ўқиб бўлмайди.

Лекин, биз бу галча узоқ Ғузорда турган муҳаррирни ташвишга солишни истамадик, бир илож қилиб ўзимиз ўқиб беришга ҳаракат қиламиз.

Қўлимизда газетанинг 7 июльда чиққан сони. Газета ўз ўқучиларини халқаро аҳволдан хабардор қилмоқчи бўлиб, «Халқаро обзор» босиб чиқарган. Қандай яхши ва олижаноб бир иш! Бу обзор Ташқи Ишлар Министрлари Кенгашида Триест масаласининг муҳокама қилинишига, 30 июньда Польшада ўтказилган умумий овоз бериш (референдум) якунларига бағишланган.

«Ғаллачи» газетасида босилган бу обзорда қуйидаги «ҳикматли» сўзлар бор:

«Кресть ва Италян—Югаслав чегараси портидаги масала айниқса мураккаб масала бўлди Совет делегацияси бу оғир вазифани ҳал қилишни осонлаштиришга интилиб, 26 июндан лойиҳа киргизди».

Бу жумла аслда қуйидагича бўлиши керак эди:

«Триест ва Италия — Югославия чегараси тўғрисидаги масала айниқса мураккаб масаладир. Совет делегацияси бу оғир вазифани ҳал қилишни осонлаштиришга интилиб, 26 июньда кенгашга махсус лойиҳа тақдим этди».

Яна бир мисол:

«Броқ шундай бўлса ҳам тескаручи доираларнинг ва Искалаючик тарафдорлари «Кельспикни Сталпитво Нешдова, Польски»ни партияси халқининг сепарволига ва тасвирлигини айтиб, авлийчалик қилмоқда».

Бу жумла ўзбек тилига таржима қилинганда қуйидагича бўлмоғи керак:

«Броқ шундай бўлса ҳам тескарчи доираларнинг ва Миколайчик тарафдорларининг «Польск Стронництво людови» партияси поляк халқини бепарволик ва пассивликда айбламоқчи ва бу тўғрида, башорат қилмоқчи бўлади».

Халқаро обзорда қуйидаги жумланинг ма'носи тамоман тескари ва бузиб берилган, чунончи газета:

«Энглис чет эллардаги бошқа обзорчилар ресередиумини тугатиб барча овоз беришнинг эркин ўтказилганлиги ва шу муносабат блан мамлакатга юз берган сиёсий кўтарникиликни инкор этади».

Бу жумла аслда шундай бўлиши керак эди:

«Инглиз ва чет элларнинг бошқа обзорчилари референдумни кузатиб бордилар. Улар овоз беришнинг эркин ўтказилганлигини ва шу муносабат блан мамлакатда сиёсий кўтаринкилик юз берганлигини инкор этолмадилар».

Шу обзорда бошдан охиригача Триест ўлкаси Крест деб, референдум сўзи ресередиум, Додикан ороллари — Бодокон ороллари деб қайта-қайта такрорланади.

Бундан ма'лум бўладики, ҳар куни матбуотда ёзилаётган ва радио орқали ўнлаб марта такрорланаётган, жаҳон афкор оммасида катта шовқин-суронга сабаб бўлган Триест ўлкаси тўғрисидаги масаладан муҳаррирнинг хабари йўқ экан. У, газета ҳам ўқимас, жилла бўлмаганда беташвиш радиога ҳам қулоқ солмас экан.

«Ғаллачи» газетасининг бунга ўхшаш «адабий маҳсулот»ларидан кўп мисоллар келтириш мумкин эди. Бир сон газетанинг ўзида икки юздан ортиқ имловий хато, нотўғри иборалар, тўмтоқ жумлалар, ма'носиз сўзлар бор. Шу фактларнинг ўзи ҳам ўртоқ Х. Калонов «таҳрир қилаётган» газетанинг сифатини кўрсатиш учун етарлик бўлса керак. Муҳаррир сабаб сўзи блан саноатнинг, тасвир блан пассивнинг, кузатиш блан тугатишнинг фарқига етолмагандан кейин, нима деб ҳам бўлади? Муҳаррир Англия обзорчиси Гаррисонни бир зумда гарнизонга айлантириб қўйипти!

Ғузор район партия комитети ўз газетасини шундай ҳолга солиб қўйган экан, Қашқадар'ё область партия комитетининг агитация-пропаганда бўлими бу аҳволга ортиқ чидолмас ва бундан тегишли хулоса чиқарар деб ишонамиз.

Ғузор районидаги газетхонлар савоқли, ма'рифат берувчи газета ўқишни истайдилар. Уларнинг бу ҳақли талабини қондириш керак.

Қолоқ МТС ва мас'улиятсиз директор

Тошлоқ МТСига область ва район ташкилотлари ҳар томонлама ёрдам бериб келмоқда. Аммо, МТСдаги мавжуд имкониятларнинг тўла ишга солинмаслиги ва трактор ишларини тўғри уюштирмаслик орқасида МТС ҳамон орқада қолиб келади. МТС баҳорги ер ҳайдаш ва чигит экиш юзасидан берилган топшириқни бажармай шарманда бўлган эди. Ғўза қатор ораларини ишлашда эса, тағин ҳам орқада қолди. Лекин МТС раҳбарлари кўкламдан бери юз бериб келаётган қолоқликни тугатиш учун ҳеч қандай амалий чора кўрмаётирлар Бунинг натижасида, МТС хизмат қиладиган колхозларда ғўза қатор ораларини трактор блан культивация қилиш ниҳоятда қониқарсиз бораётир. 11 июльгача культивация қилиш плани фақат 55 процент бажарилди. Ҳолбуки, МТС хизмат қилаётган колхозларнинг кўпчилиги кам қувват бўлгани учун уларнинг 16.500 гектар ердаги ғўзасини трактор блан культивация қилиб бериш керак эди. МТС дирекцияси трактор бригадаларининг ишини тўғри уюштирмаганлиги, уларга конкрет раҳбарлик қилмаганлиги ва ёрдам бермаганлиги натижасида кўпчилик бригадалар ва тракторчилар жуда ёмон ишламоқда. Трактор бригадалари ва айрим тракторчиларнинг ишлари устидан назорат қилиб турилмайди.

Заркент қишлоқ советидаги Сталин ва Фрунзе номли колхозларда ишлаётган ўртоқ Эшбердиев бошлиқ бригада икки универсал блан кунига пландаги 22 гектар ўрнига атиги 8—9 гектар ернинг ғўзасини культивация қилмоқда. Фрунзе номли колхозда ишлаётган универсалчи Ну'мон Ниёзовнинг машинаси тез-тез бузилиб қолади. 5—6 кунлаб тўхтаб ётади. Шунинг учун ҳам бу универсалчи культивация қилиш планини энди 54 процент бажарди. Худди шунингдек, Найманбўстон қишлоқ советидаги колхозларда ишлаётган Мамажонов бошлиқ бригаданинг тракторчилари ҳам жуда унумсиз ишлаётир. Тракторчилар ўз машиналарига яхши қараб, техника кўригидан ўтказиб турмаганликлари учун тракторлар мунтазам ишламайди. «Деҳқонобод» колхозида ишлаётган универсалчи Рустам Каримов мавсум бошланганидан буён атиги 150 гектар ернинг ғўзасини культивация қилди. Бу—мавсум планининг фақат 21 процентини ташкил қилади.

МТСнинг трактор бригадалари ва тракторчилари ўртасида сиёсий-оммавий ишлар йўлга қўйилмаган. Кўкламги иш даврида тузилган социалистик мусобақа шартномасининг бажарилиши ҳеч бир текширилмаганидан бу шартномалар қоғозда қолиб кетган. МТС партия ташкилотининг секретарьлигига сайланган ўртоқ Шифунов ўзининг асосий ишидан бўшаб, партия ташкилотининг ишини олиб боролмаётир. Сиёсий-оммавий ишларни олиб боришга мас'ул киши бўлмаганлигидан бу иш ўлда-жўлда қолиб кетмоқда. Мана бу аҳвол ҳам МТС нинг ишига ёмон та'сир қилмоқда. МТС да кунига 220 гектар культивация қилиш плани кўп деганда 45—50 процент бажарилади, халос.

Аҳвол шундай бўлгани ҳолда, ғўза қатор ораларини ишлашни ҳар тарафлама кучайтириш зарур бўлган ҳозирги мас'улиятли кунларда МТС директори ўртоқ Егоров МТС ишини ташлаб, ўзбошимчалик блан Қозоғистонга кетди ва бир ҳафта юриб келди. Худди ана шу кунларда Найманбўстон, Заркент, Қумариқ қишлоқ советларидаги колхозларда ишлаётган универсаллар «автол йўқ» деган баҳона блан ишлатилмай тўхтаб ётди.

Тошлоқ районидаги 2-нчи МТС нинг ишини яхшилаш, уни илғорлар қаторига ўтказиш учун ҳамма имконият мавжуд. МТСни қолоқликдан чиқариш мумкин. Бунга — фақат МТС раҳбарлигини мустаҳкамлаш, тракторчилар ўртасида сиёсий-оммавий ишларни кучайтириш орқасидагина эришиш мумкин.

Қ. ЮСУФИЙ.

«Қизил Ўзбекистон»нинг Фарғона область мухбири.

Бухоро область, Свердлов районидаги «Коммуна» колхозининг С. Раҳимова бошлиқ звеноси бу йил ҳар гектар ердан 100 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олди. **Суратда:** ўртоқ Раҳимова ғўза чопиғида.

И. Юсупов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўтган йилги хатолар такрорланмоқда

Жалақудуқ райони бирнеча йилдан бери пахта тайёрлаш планини бажармай, Андижон областининг энг қолоқ районларидан бири бўлиб келади. Бунинг асосий сабаби ғўза парваришини ёз бўйи давом эттирмай, июль ойининг бошиданоқ ишнинг бўшаштириб юборилишидир. Район колхозларида ўтган йил йўл қўйилган ана шу жиддий хато бу йил ҳам такрорланмоқда. Кўпгина колхозларда ҳозирданоқ ғўзани парвариш қилиш тўхтатиб қўйилмоқда.

Масалан, Ёр қишлоқ советидаги Карл Маркс номли колхознинг 97 гектар ердаги ғўзаси ҳозиргача иккинчи чопиқдан чиқарилгани йўқ. Чопиқ эса сифатсиз ўтказилганидан, ғўзани ўт босиб кетган. Колхознинг учинчи ва бешинчи бригадаларида ҳали бир марта ҳам суғорилмаган ғўзалар бор.

«Пахтачи» колхозида аҳвол бундан ҳам ёмон. Колхоз раиси ўртоқ Болтабоев «ғўзани суғорсак ўт босиб кетади, чопиш учун одам кучи етишмайди» деган зарарли фикр блан ғўзани суғоришни тўхтатиб қўйган. Ҳолбуки, колхозда ҳар куни 80—90 киши сабабсиз ишга чиқмай, ўзларининг шахсий ишлари блан шуғулланиб юрадилар.

«Қизил аскар» колхозида агротехникага қарши ҳаракатлар ҳукм сурмоқда. Бу колхозда ғўзалар ёппасига бостириб суғорилган. Суғоришдан кейин қатор оралари ишланмасдан қотиб қолган. Шунинг натижасида ер ёрилиб, ғўзалар қурий бошлаган. Капа қишлоқ советидаги «Оқолтин», «Қизил байроқ» колхозларида 500 гектардан кўпроқ ердаги ғўзалар яхши ишланмаганидан, зарарли ҳашаротлар босиб кетган. Лекин бунга қарши ҳеч қандай кураш олиб борилмайди. 26 та дори сепадиган машина бундан 1,5 ой илгари МТС га ремонт учун юборилган бўлса ҳам ҳалигача келтирилгани йўқ.

Районнинг айрим колхозларида ма'дан ўғитларидан жуда ёмон фойдаланилади. Бештол қишлоқ советидаги Сталин номли колхозда 70 тонна ма'дан ўғит очиқ ерга тўкиб қўйилиб, нес-нобуд қилинган. «Яшасин» ва «Пахтачи» колхозларида ма'дан ўғит майдаланмасдан солиниши натижасида ба'зи ердаги ғўзаларни куйдириб юборган.

Мана бу аҳволлар районда бу йил ҳам пахта тайёрлаш планининг тўла бажарилишини хавф остида қолдирмоқда.

Ш. СОТИБОЛДИ.

Янги ўқув йилини намунали тайёргарлик блан кутиб олайлик

Совет ҳукумати, шахсан ўртоқ Сталин меҳнаткашларнинг моддий ва маданий аҳволини яхшилашга катта э'тибор бермоқда. Янги бешйиллик планнинг амалга оширилиши халқ хўжалигини янада ривожлантиради. Маданият яна юксалади. Болаларни ўқитиш, ўстириш ва уларни социалистик қурилишнинг актив қатнашчилари қилиб тайёрлаш асосий вазифамиздир.

Ўтган йили қишлоқ советимиздаги колхозлар мактабларининг ишини муҳокама қилиб, уларга ёрдам бериш мақсадида катта ишлар қилган эдилар. Фронтчи ва ҳарбий хизматчининг болаларини усти-бош, оёқ кийим блан та'минладилар. 394 бола учун иссиқ овқат ташкил қилинди. Ўқитувчиларни уй-жой, ўтин ва бошқа нарсалар блан та'минлаш чораси кўрилди.

Натижада қишлоқ советимиздаги мактабларда ўқувчиларнинг давомати, дарсларни ўзлаштириши ва умуман мактабларнинг иши анча яхшиланди. Бизнинг бу ташаббусимиздан Жомбой районигина эмас, балки Самарқанд областининг кўп колхозлари ҳам ўрнак олди. Бу тажриба ўз болаларимиз ўқийдиган мактабларга ҳамиша ёрдам бериш лозимлигини кўрсатди.

Биз 1945—46 ўқув йилини якунлаб, янги ўқиш йилига яна ҳам яхшироқ тайёрланиш соҳасида бир мунча тадбирларни амалга оширишга киришдик. Ўқиш йили тамом бўлиши блан қишлоқ советимиздаги барча мактабларнинг аҳволини пухта текшириб чиқдик. Уларни ремонт қилиш чорасини кўрдик. 48 минг сўм пул ва ремонтда ишлайдиган дурадгор, бўёқчи, сувоқчи усталар тайинладик. Қишлоқ советидаги 3 та мактаб учун янги ўқув йили бошлагунча колхозчилар кучи блан 180 кубометр ўтин тайёрламоқдамиз.

Қишлоқ советидаги активлар, агитаторлар, ўқитувчилар ва комсомоллар ёрдами блан ҳамма ўқиш ёшидаги болаларни мактабга жалб этамиз. 15 июльгача 7 ёшдан 15 ёшгача бўлган ҳамма болаларни ҳисобга олиб чиқдиқ.

Етим болалар, ҳарбий хизматчиларнинг болалари ва бошқалар учун, уларни усти-бош, оёқ кийим ва иссиқ овқат блан та'минлаш учун бир қатор амалий чоралар кўрдик. Уруш йилларида ўқишдан четлашган болаларни мактабга тортишга ҳозир алоҳида диққат берилмоқда. Бизнинг қишлоқ советидаги активларнинг ёрдами блан 12 дан 17 ёшгача ҳамма ўсмирин болаларни ҳисобга олиб, улар учун 3 та кечки колхоз ёшлари мактаби ташкил этилади.

Қишлоқ советидаги мактабларимизни янги ўқиш йилига яхши тайёрлаш ва мактаблар ишига доим ёрдам бериб туриш учун ўрта мактабларни «Қизил Октябрь», «ЎзГУ» ва Сталин номли колхозларга, тўлиқсиз ўрта мактабларни «Қизил Ўзбекистон», «Қаҳрамон» колхозларига, бошланғич мактабларни «Жумҳурият» ва «Ёш ленинчи» колхозларига беркитдик. Шунинг блан бирга «Қизил Ўзбекистон» колхозида август охирида 6 синфлик янги мактаб биноси ва 30 кишилик болалар боқчаси биносини қуриб тамомлаймиз.

Бу мажбуриятимизни бажариш учун қишлоқ советидаги колхозларимизда коммунист, комсомолларни, барча активларни, барча куч ва имкониятларни сафарбар қилмоқдамиз. Шунинг блан бирга, биз областьдаги барча қишлоқ советлари колхоз ва колхозчиларга мурожаат қилиб, бу ташаббусимиздан ўрнак олишга ҳамда янги ўқиш йилига пухта тайёрлик кўришга чақирдик.

Шодмон ШОДИЕВ.

Самарқанд область Жомбой район Ғаллакапа қишлоқ советининг раиси.

Илғор комбайнчиларнинг тажрибаси оммалаштирилмаётир

Самарқанд областининг илғор машина-трактор станциялари комбайн блан ғалла ўриш планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани қизғин давом эттирмоқдалар. Комбайн блан ғалла ўриш планини муваффақиятли бажарган Зомин 1-нчи МТСидан кейин 3-нчи Зомин МТСи жуда яхши натижага эришди. Бу МТС хизмат қиладиган колхозларда комбайн блан 3 минг гектарга яқин ғалла ўрилди. Бу—пландагидан 500 гектар ортиқдир. МТСда комбайнчи ўртоқ Евдокимов биринчиликни олди. У «Янгийўл» колхозида 20 кун ичида 340 гектар ғаллани комбайн блан ўрди. Ўртоқ Евдокимов бригадаси кечалари ҳам ишлаб шу муддат ичида 150 гектар ерни шудгор қилди. Комбайнчи ўртоқ Аҳмадшин Охунбобоев номли колхозда 310 гектар ғалла ўрди. Комбайнчи ўртоқ Усмон қўш комбайн блан 400 гектар ғалла ўрди. Ўртоқ Усмонов кундузи тракторлардан ғалла ўришда фойдаланса, кечаси шудгор қилмоқда.

Афсуски, бундай илғор комбайнчиларнинг иш тажрибалари областьдаги барча комбайнчиларга ёйилмаётир. Областьда жуда кўп комбайнчилар ғалла ўриш графигини бажармаётирлар. Шунинг учун ҳам областьдаги МТСлар комбайн блан ўриш юзасидан берилган планнинг учдан бир қисмини бажардилар, халос. Ваҳолонки, шу муддатгача камида планнинг 50 процентини бажариш мумкин эди. Пойариқ МТСи айниқса орқада қолмоқда. Бу МТСнинг тракторчилари ўртасида социалистик мусобақа кучайтирилмаган. Комбайнлар кўпинча техника ёрдами йўқлигидан бекор турадилар. Натижада, МТС комбайн блан ғалла ўриш планини фақат 14,5 процент бажарди. Самарқанд районидаги МТСда ҳам аҳвол яхши эмас. Бу МТС комбайн блан ғалла ўриш планини энди 17 процент бажарди. Каттақўрғондаги 1-нчи ва Зоминдаги 2-нчи МТС лар ҳам комбайн блан ўриш учун мўлжалланган ғалла майдонининг бешдан бир қисмини ўрдилар, халос.

Область партия ва совет ташкилотлари, МТС ва ер органлари илғорларнинг бой тажрибаларини қолоқларга кўчиришлари, комбайн блан ғалла ўриш планини қисқа муддатда бажариш учун зарур тадбирларни кўришлари керак. (ЎзТАГ).

ЎҚИТУВЧИЛАРНИНГ ПАХТАКОРЛАРГА ЁРДАМИ

Наманган область, Тўрақўрғон районининг 70 ўқитувчиси мактабдаги ишлар тамом бўлгандан кейин, колхозчиларга ёрдам бериш мақсадида пахта далаларига чиқдилар.

Айниқса Бураматут қишлоқ советидаги Каганович номли колхозга катта ёрдам берилмоқда. Ўқитувчилардан Камолов, Акбаров, Убайдуллаев ва бошқа ўртоқлар нормаларини 150—160 процент бажариб, яхши ишламоқдалар. Набиева ва Холиқова ўртоқлар колхоз агитаторларига ёрдамлашиб, колхозчилар орасида кўпгина суҳбат ўтказдилар. Улар «Жанговар варақалар» чиқаришда ҳам кўмаклашмоқдалар.

«ҚИЗИЛ УЗБЕКИСТОН» НИНГ ЁРДАМИ БЛАН

„ҒЎЗА ПАРВАРИШИ КЕЧИКМОҚДА"

«Қизил Ўзбекистон»нинг шу йил 15 май сонида юқоридаги сарлавҳа блан бир мақола босилиб, унда Самарқанд область Каттақўрғон районидаги Будённий ва Охунбобоев номли колхозларда ғўза парваришининг жуда кечикаётгани ва ғўза қатор ораларини ишлашда механизациядан кам фойдаланилаётганлиги кўрсатилган эди.

Самарқанд область партия комитети текшириш натижасида мақолада кўрсатилган фактларни тасдиқланганини билдиради. Каттақўрғон район партия комитетининг бюросида ҳам бу мақола муҳокама қилиниб, Будённий номли колхоз раиси Тошпанов, Охунбобоев номли колхоз раиси Муродов ҳамда 1-нчи МТС директори Львовлар қаттиқ огоҳлантирилган, уларга ғўза парваришини тезлаштириш ва бу ишда механизациядан тўла фойдаланиш учун конкрет топшириқлар берилган.

„Пискентда аниқланган камчиликлар"

Газетамизнинг шу йил 26 июнь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада Андижон область Ойим районидан келган ўзаро текшириш бригадаси Тошкент область Пискент районининг ба'зи колхозларида пахта қатор ораларини ишлашда йўл қўйилаётган жиддий камчиликларни фош қилганлиги кўрсатилган эди.

ЎзК(б)П Пискент район комитети бу мақола райком бюросида муҳокама қилиниб, ғўза парваришига мас'улиятсизлик блан қараб келган «Интернационал», «Қизил юлдуз», «Илғари» ва «Иккинчи бешйиллик» колхозларининг раислари қаттиқ огоҳлантирилганини билдирди. «Илғари» колхоз бригадири Жўра Солиев ва «Иккинчи бешйиллик» колхоз бригадири Абдуҳаким Аҳроровлар ишдан олиниб, судга берилган.

ИККИ КОЛХОЗНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Калинин районидаги Роза Люксембург ва Сталин номли колхозлар ғалла ўришни намунали уюштирдилар. Бу колхозларда ўрилган ҳосил кетма-кет янчилиб, биринчи хирмондан давлатга топширилди. Натижада бу икки колхоз районда биринчи бўлиб, 1946 йилги давлат ғалла мажбуриятини муддатидан илгари тўла бажарди.

ЯНГИ КИТОБЛАР

ЎзССР Фанлар академиясининг нашриёти бир қанча янги илмий-оммабоп брошюралар чиқарди. Буларнинг ҳаммаси ўзбек тилида.

Профессор А. И. ОПАРИН. «Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши», Тошкент. 1946 йил, баҳоси 1 сўм 25 тийин, 18 бетли бу брошюрада «ерда махлуқларнинг пайдо бўлиши, уларни текшириш» тарихи, ҳаёт учун зарур шароит ва тирикликнинг келиб чиқиши тўғрисида ҳозирги замон фанининг фикри ва исботлари баён қилинади.

Профессор Е. П. КОРОВИН. «Маданий ўсимликларнинг келиб чиқиши». Баҳоси 2 сўм. ЎзССР Фанлар академиясининг корреспондент а'зоси, хизмат кўрсатган фан арбоби, орденли профессор Е. П. Коровиннинг бу кичкина брошюросида (ҳаммаси 26 бет) ўсимликларнинг хўжалик аҳамияти, маданий ўсимликларнинг хусусиятлари, уларнинг келиб чиқиши қандай ўрганилганлиги, уларнинг кўп ўсадиган жойлари ва ҳозирги вақтда ўсимликларни ўрганиш учун қўлланиладиган илмий усуллар тушинтириб берилган. Брошюранинг ичида харита ва расмлар ҳам бор.

Ўзбекистон Давлат нашриёти кўпгина оммабоп брошюралар чиқарди.

Қ. Л. БАЕВ ва В. А. ШИШАКОВ. «Осмон тўғрисидаги ҳақиқатлар» Тошкент, 1946 йил, нархи 2 сўм 30 тийин. Бу китобчада Ернинг шакли, катталиги ва асосий ҳаракатлари, Ер атмосфераси. Қуёш, ой, юлдузлар, кометалар, ба'зи бир самовий ҳодисалар ва юлдузлар олами тўғрисида бошланғич ма'лумот берилади. Китобчада 26 та қизиқ-қизиқ расм бор.

В. А. ШЧЕКИН. «Хачир етиштириш ва унинг аҳамияти». 1946 йил, баҳоси 40 тийин. Йилқичиликка доир бўлган бу брошюрада хачир етиштиришнинг аҳамияти, хачирларнинг хиллари ҳамда уларни етиштириш учун эшак ва бияларни танлаш йўллари, бияларни эшаклар блан чатиштириш, хўтикларни парвариш қилиш хусусиятлари ҳақида гапирилади.

Юқоридаги брошюраларнинг ҳаммаси содда тил блан, тушинарли қилиб ёзилган. Айни вақтда ўқитувчилар ва пропагандист, лектор ходимлар учун жуда яхши материаллар бор.

Ўлкани ўрганиш музейида

Наманагандаги Ўлкани ўрганиш музейида «Ватанимиз тарихи» деган янги бўлим очилаётир. Бу бўлимга қўйилган юзлаб фото расмлар, макет, диограмма, суратлар, совет кишиларининг ҳаётини акс эттиражак. Музейнинг янги бўлимида Фарғона водиси, айниқса Наманган областй ҳақида кўп материаллар бор.

Музей «Янги сталинча бешйиллик» номли кўргазма учун материаллар ҳозирламоқда. Бунда областьнинг саноат ва қишлоқ хўжалик соҳасида ва умуман областьнинг сталинча бешйилликлар мобайнида юксалиши кўрсатилади.

Наманган Ўлкани ўрганиш музейини ҳар кун экскурсантлар келиб кўрмоқда. Музейга кирган кишилар областьнинг табиати, ўсимлик ва ҳайвонот дун'ёси блан муфассал танишиб чиқмоқдалар.

Мўл ҳосил яратучилар

Алижон эгатма-эгат кезиб, звено ғўзаларини кўздан кечириб юрган бригада бошлиғи Муҳиддинжондан: «яша ука, ишинг жойида» деяр деб умид қилган эди, бунинг ўрнига «ғўзангнинг мазаси йўқ» деган танқид эшитди. Дабдурустдан айтилган бу гап унга, худди ширин ҳаёл суриб ўлтирганда беҳосдан тушган тарсакидек туйилди. Алижон ўзини пешқадам звено бошлиғи санаб, вақти чоқ бўлиб юрар эди. «Ўзимгаку шундай деди, энди бошқаларга ҳам Алижоннинг ғўзаси палон-пистон дегудай бўлса, обрў бир пул бўлади-да...»

Алижон шийпонга қараб аста юрар экан, аччиғини яшириш учун ўзини мажбуран парвосизликка солди.

Дала оқшоми. Кечки шабада ғир-ғир эсаркан, этаклари мовий осмон блан уланиб кетган экинзор, поёнсиз денгиз каби тўлқинланади, яшил барглар орасига исирға каби шода-шода тақилган нимранг гуллар ой нурига чўмиб, ажиб жилваланади. Энди туга бошлаган кўсаклар маржондек тизилиб туради.

Баҳаво шийпоннинг сўрисига ўрнатилган радио карнайдан Фарғона яллаларининг дилрабо садоси янграй бошлади. Созандаларнинг сеҳирли сози, хонандаларнинг ёқимли хониши кенг далада акс садо бериб, ҳамманинг жон қулоғини ўзига тортади. Чеҳралар хандон. Кун бўйи кетмон чопиб, сув бойлаб ҳориган мускуллар ором олиб, чарчоқни унутди. Кекса Қорабой отадан тортиб, кичкина Ҳалимахонгача, — ҳамма ўз ишидан мамнун каби роҳат дам олади. Ҳарбир ашуладан кейин отанинг «балли, раҳмат» деган овози даланинг ақшом сукунатига жонлилик бағишлайди. Шу палладаги вақти-чоғлик фақат бир кишига татимайди. Алижон хомуш. Ҳарвақт думоғи чоғ бўлиб, очилиб-чочилиб юрадиган, бундай пайтларда улфатнинг гули бўладиган бу йигитчанинг хафалик боисини бригадирдан бошқа ҳечким сезмайди.

Диктор илғор пахтакорларга бағишланган концертнинг тугаганини э'лон қилганда, Алижон сўрининг тўрида ястиққа ёнбошлаб ўлтирган Қорабой отанинг ёнига яқинлашиб, аста имлади. Алижонга шерикларининг диққати жалб бўлиб қолди.

— Ҳа, Алижон! Бурга чақдими деймаи, пешананг тиришиб қопди!—деб қўйди тенгдоши Ғаффорали.

— Ёки, раҳматли ачангнинг бувисига мотам тутдингми, қовоғингга тегирмон тоши боғлаб олибсан! — деди яна бири.

— Йўқ, сен ҳам адашдинг. Аливойнинг ерига бугун қор ёққанга ўхшайди...

Агар бошқа вақт бўлганда-ку, Алижон бу пайровларнинг ҳарбирига тўрттадан жавоб қўндирар эди. Нима қилсинки, шу тобда юрагига қил ҳам сиғмай турибди.

Қорабой отанинг «аввал овқатланиб олайлик» деганига ҳам қўймай Алижон уни четга тортди. Қорабой ота бора туриб, ошпазга тайинлади:

— Ҳай кампир, ошни ёғлиқроқ қилавер. Бугун қўшни бир ярим гектарга етаклатганман. Иштаха карнай...

Алижон отани кенг пахтазор орасидаги сўқмоқ йўлга бошлар экан:

— Ғўзамнинг мазаси йўқ эмиш!— деб қўйди.

— Ким айтди?

— Муҳиддинжон акам!

— Муҳиддин айтган бўлса, бекорга айтмайди — деди ота салмоқлаб,—хўш, энди менга нима демоқчи эдинг?

— Ғўзамни ҳозир сиз бориб кўринг дейман, бултургидан қаери кам экан! Ахир шунча ҳаракат қилиб ишласак-ку, мазаси йўқ деган баҳони эшитсак алам қилмайдими?

— Мен ҳозир бориб кўрсам-кўрмасам, бригаданинг баланд-паст ғўзаси менга беш бармоқдек ма'лум. Сенинг ғўзанг ўртача гули қанча-ю, қўшнинг Аҳмадхон звеносида қанча? Сеники қанча ўғит еган-у, уники қанча еган? Биламан ҳаммасини.

Алижон чолнинг нима демоқчи бўлганига дастлаб тушинмай турди. У, ўз звеносида беш чопиқ, беш культивация ўтказганини, берилган ма'дан ўғитни ўринли ишлатганини, шерикларининг бардамлиги, суғориш пайтида кечалари ухламаганини — ҳамма, ҳаммасини бир варакай айтиб бермоқчи эди. Аммо ота унинг елкасига қоқиб, гапни бошқа ёққа бурди:

— Ўғлим Алижон! — деди, — қани айтчи, бултур қанчадан ҳосил берган эдинг?

— Тўқсон етти центнердан.

— Балли,—бутун бригадамиз ҳам тўқсон етти центнердан ҳосил берган эди-а? Энди бу йилги ва'дамиз қанча?

— Бирюз йигирма — деди Алижон ишонч блан.

— Сенинг ўзинг колхозчилар йиғилишида шундай деб қасам ичганинг ҳали қулоғимдан кетмайди.

— Шундай, ота. Комсомол мажлисида ҳам Ғаффорали звеноси блан худди шунақа мусобақа шартномаси тузганмиз.

— Ҳимматингга балли. Бултургидан ҳар гектарига 23 центнердан ҳосилни оширишимиз керак экан-да. Демак бу йилги ишимизнинг салмоғи анча ортиқ бўлиши керак. Ғўзангни бултургига қиёс қилсак паст эмас-ку, броқ ҳали ишимиз бу йилги ва'дага ярашуқ бўлгунича йўқ, ўғлим. Муҳиддинжоннинг та'наси ҳам худди шу тўғрида.

Алижон, отанинг бу гапларини эшитгандан сўнг сал ҳоврндан тушди.

— Бизга кўз тикиб турганлар кўп, ўғлим. Хуш'ёр бўлмасак ютқизиб қўямиз. Ўзингни эр билсанг, ўзгани шер бил, деганлар. Қўшнимизнинг қилаётган ишларидан ҳабаринг бордир?

Ота қўшнимиз деб, шу Сталин номли колхознинг ерига ёндашган Стрелков номли колхознинг Жалол Тўйчиев бригадасини кўзда тутар эди.

Муҳиддинжон Умаров бултур бригадасининг ҳар гектар еридан 97 центнердан ҳосил бериб, республикада донг чиқарганда, Тўйчиев бир звенога бошлиқ эди. У ҳам чакки ишламаган, 5 гектарга пахта экиб, ҳар гектаридан 91 центнерга етказиб ҳосил топширган эди. Лекин Муҳиддинжон бутун бригадаси бўйича ундан ортиқ ҳосил олганини кўриб, унга роса тан берди-ю, ўз ишидан кўнгли тўлмади. Тўғриси, тенгдошининг ишига ҳаваси келди.

Бу йил Тўйчиев ҳам бригадир бўлди ва кўнглидаги муддаосини изҳор қилиб, Умаров блан мусобақага киришди. Улар Охунбобоев район пахтакорларининг слётида, бу йил ўз бригадаларида ҳар гектаридан 120 центнер ҳосил етиштириш тўғрисида шартлашиб, қўл беришди.

Бу мусобақадошлар эрта кўкламдан енг шимариб ишга киришдилар. Йигитлар бир-бирларининг ерини кўздан кечирганда, учратган ҳарбир майда камчиликни ҳам ҳеч яширмасдан ва ҳайиқмасдан ўз ерида айтиб бериб, дўстларча танқид қилишдилар. Бир сафар Муҳиддинжон Умаров Тўйчиевнинг даласини айланиб юриб, бир бўлак ғўза олдида тўхтади.

—Ошнам,—деди Тўйчиевга,—кейинги кунларда бригадирнинг қадами шу ерга етмаганга ўхшайди-я?

Тўйчиев дарров иқрор бўлди ва ўз хатосини пайқаб олди. Камчилик шундан иборат эдики, бу ерда суғориш бир-икки кун кечикиб, иш сал бўшашинқираган эди. Тўйчиев мусобақадошига меҳри ошиб, унга раҳмат айтиш блан бу камчилигини эртагачаёқ тузатишга сўз берди ва шундай қилди ҳам.

...Қорабой ота Алижон блан бўлган суҳбатда унга Тўйчиев ғўзасини та'рифлаб кетди:

— Яқинда ўз кўзим блан кўриб келдим. Кўчати текис, бақувват. Шонаси сероб, гули ундан кўп. Кўсак олиши жойида. Бригадир ҳам, а'золари ҳам полвон йигитлар экан...

Алижон бу мақтовларга чидаб туролмади.

— Ота,—деди шошиб,—тўғрисини айтингчи. Ғўзаси бизникидан ҳам бўлиқми?

Ота пича ўйлаб олди. Бизникидан ҳам бўлиқ деса, ўзларининкини камситиб юборгуси келмасди.

— Иш қилиб чакки эмас, — деб қўйди. у,— лекин биз илгаридан курашда йиқилмайдиган бўлиб танилганмиз. Энди йиқилгудек бўлсак уят!

— Йиқилмаймиз ота, йиқиладиган йигитлардан эмасмиз,— деди Алижон, худди отага қаратиб гапираётгандек — хўш энди яна нималар қилсак экан?

— Ҳозирги ҳаракат барака келтиради. Нима қилиб бўлса ҳам ҳосилнинг ёнига ҳосил қўшиш чорасига киришувимиз керак бўлади. Ғўзаларимизга икки қайта қўшимча озиқ бердик, яна учинчи қайта бериш фойдадан ҳоли эмас. Ма'дан ўғитга қараб ўлтирмасдан, гўнгга — «шарват»-га ҳам зўр берилса, — ютуқ сеники.

Бу гап Алижонга жуда ма'қул тушди.

Шу кечаси унинг уйқуси неча марта бузилди. Хира-шираda, ҳали тўрғойлар сайрамай туриб, звено а'золарини уйғатди. Уларни одатдагича шийпоннинг олдига саф қилиб, қўлларига биттадан қоп тутқизди-да, худди аскарларни мас'улиятли сафарга бошлаётган командир каби ўзини жиддий тутиб, топшириқ берди:

— Ҳарбиринг ҳозир ғўза орасига киргунча атрофдан бир қопдан гўнг топиб келасан-да, еримиз тепасига тўкасан.

Воқиадан хабардор бўлган колхозчилар бу ишга астойдил киришиб, 3—4 кундаёқ звено ери бошида баланд гўнг уюми ҳосил қилдилар.

Бригадир Муҳиддинжон Қорабой блан Алижон звеносига бориб, унинг бу ишини кузатгач, мамнунлик блан айтдилар:

— Мана Алижон, буларни энди ғўзага «шарват» қилиб оқизсак, ғўзамиз бизга шу уюм баравариda оқ олтинни ортиқ беради.

Ҳаким НАЗИР.

Фарғона область, Охунбобоев районн.

КАСАБА СОЮЗЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ГЕРМАНИЯДАН СССР га ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Совет касаба союзлари делегацияси Германиядан Москвага қайтиб келди.

Делегация Германиядаги совет оккупация доирасида бўлган бир ой ичида янги тузилган озод немис касаба союзларининг ишлари блан танишди, металлистлар, ўқитувчилар, почта-телеграф ходимлари ва бошқа ташкилотларнинг конференцияларида қатнашди.

Делегация Берлин, Дрезден, Галле, Лейпциг, Потсдам, Веймар, Эрфурт, Хемницда ва бошқа шаҳарларда бўлди, корхоналарни бориб кўрди, ишчилар блан суҳбат қилди.

Делегация жўнаб кетиши олдидан Берлинда касаба союз активлари блан учрашди. Бунда уч миллион кишидан ортиқ а'зоси бўлган эркин касаба союзлари ташкилотлари ва корхоналарнинг кўп вакиллари йиғилди. (ТАСС).

РУМОНИЯНИНГ САЙЛОВ ҚОНУНИ ТАСДИҚЛАНДИ

БУХАРЕСТ, 15 июль (ТАСС). Барча газеталар король Михайнинг сайлов қонунининг ҳар икки қисмини имзолаганлиги тўғрисидаги хабарни биринчи саҳифаларида босиб чиқардилар.

Газеталарнинг билдиришича, король сайлов қонунини имзолашдан аввал, доктор Гроза, Татареску, Патрашкану, Маниу ва Братианулар король ҳузурида бўлганлар.

Қонуннинг сўнгги тексти қуйидаги ўзгаришларни кўзда тутади:

1. Қонун чиқарувчи ҳокимият король ва миллий вакиллик томонидан биргаликда амалга оширилади.

2. Депутатлар палатаси конституцияни тўла ёки қисман кўриб чиқишга ҳақли эмас.

3. Овоз бериш ҳуқуқи ёши 21 дан кам бўлмаган гражданларга, сайланиш ҳуқуқи ёши 25 дан кам бўлмаган гражданларга берилади.

4. Миллий вакилликда 405 депутат бўлади, ҳар 40 минг кишидан биттадан депутат сайланади.

ФИРЛИНГЕРНИНГ БАЁНОТИ

ПРАГА, 15 июль (ТАСС). «Свободне ческословенско» газетаси бош министр ўринбосари Фирлингернинг шу газета мухбирига берган баёнотини босиб чиқарди. Мухбир Фирлингер 55 ёшга тўлган куни, я'ни 11 июльда унинг ҳузурида бўлган. Фирлингер гитлерчилар агрессиясига тайёрлик кўрилган ва Мюнхен фожиаси ҳозирланган пайтларга тўхталиб, ўша вақтда Совет Иттифоқигина фашистлар хавфига изчиллик блан қарши чиқди ва Совет Иттифоқигина Чехословакияга ёрдам беришга тайёр турган эди деб уқдириб ўтди. «Янги республикамизнинг келажаги ва хавфсизлиги, — деди Фирлингер, — халқ демократиямизга, СССР ва бошқа славян халқлари блан чин иттифоқда бўлишимизга, ғарбдаги демократик давлатлар блан дўстлигимизга асосланади. Биз демократик ва социал идеаллар учун курашиб келдик. Бу идеалларнинг сақланиши армиямизнинг яшаши ва соғлом тараққий топиши учун негиз эканлигини армиямиз билиши керак».

МИХАЙЛОВИЧ ВА ШЕРИКЛАРИНИНГ АВФ ҚИЛИШ ҲАҚИДАГИ ИЛТИМОСИ РАД ЭТИЛДИ

БЕЛГРАД, 16 июль (ТАСС). Югославия Халқ Скупшчинаси Президиуми ўлим жазосига ҳукм қилинган Михайлович ва шерикларининг авф қилиш ҳақидаги илтимосини рад этди.

МИХАЙЛОВИЧ ВА УНИНГ ШЕРИКЛАРИ ҚАТЛ ҚИЛИНДИ

БЕЛГРАД, 17 июль (ТАСС). Михайлович ва унинг шериклари отиб ўлдиришга ҳукм қилинган эди. Ҳукм бугун ижро этилди.

ТРУМЭН АНГЛИЯГА ҚАРЗ БЕРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНГА ҚЎЛ ҚЎЙДИ

ВАШИНГТОН, 15 июль (ТАСС). Трумэн Англияга 3 миллиард 750 миллион доллар қарз бериш тўғрисидаги қонунга қўл қўйди.

МУССОЛИНИНИНГ ЎҒЛИ ИТАЛИЯДАН ҚОЧИБ КЕТДИ

БРАЗЗАВИЛЬ, 16 июль (ТАСС). Браззавиль радиоси хабар беради: Италия информация агентлигининг хабарига қараганда, Муссолинининг ўғли Италиядан Испанияга қочиб кетган.

„Стронництво демократичне" қурултойида Берутнинг сўзи

ВАРШАВА, 15 июль (ТАСС). 13 июльда Варшавада «Стронництво демократичне» партиясининг биринчи қурултойи очилди. Қурултойга 1200 га яқин вакил келди. Қурултойни партия бош кенгашининг раиси профессор Михалович очди.

Барциковский бошчилигида президиум сайланиб бўлгач, президент Б. Берутга табрик учун сўз берилди. Берут минбарда пайдо бўлганда, уни овация блан кутиб олдилар.

— Партиянгизнинг қурултойи, — деди Берут, — Польша миллий озодлик комитетининг икки йиллиги блан қарийб бир вақтга тўғри келганлиги муносабати блан мен, жуда бой тарихга эга бўлган ана шу ўтган икки йил тўғрисида бирнеча сўз айтиб ўтмоқчиман. Ўтган қисқа шу давр мобайнида икки оқим пайдо бўлди. Булар ўртасидаги кураш — демократик илғор идеалларнинг реакцион ва халққа ёт бўлган интилишларга қарши курашдан иборатдир. Тескаричи унсурлар томонидан халққа қарши олиб борилган ҳаракатнинг энг қабиҳ намояндаси фашизмдир.

Берутнинг та'кидлаб ўтишича, тескаричи унсурлар демократлар ниқобига ўралишга интилаётганликлари ва ҳатто деҳқонлар ёки ишчилар партиялари ниқоби остида иш кўраётганликлари туфайли, тескаричиларга қарши кураш соҳасидаги қийинчиликлар кучаймоқда.

Берут айтадики, катта ва кичик сиёсий арбоблар ўз халқларига зарар етказганликларига доир кўп мисоллар келтириш мумкин. Бунга «Польшадаги ҳарқандай НСЗ («Народовосили збройне»), ВИН («Вольность ва неподлеглость») ва бошқа ташкилотлар сингари яширинча диверсион гуруҳларнинг чет эллардан маҳфий йўл блан маблағ олиб турганликлари каби рад этиб бўлмайдиган фактни кўрсатиб ўтиш кифоя. Булар орасида яширинча гуруҳларгина эмас, балки бошқа гуруҳлар ҳам бор. Бу гуруҳларнинг чет эллардаги хўжайинларига сиёсий жиҳатдан тоби' эканликларини унутмаслик керак».

Поляк демократияси узоқ вақтлардан буён ўзининг курашида ўз тақдирини озодлик ва мустақилликка эришиш учун курашган бошқа халқларнинг прогрессив ҳаракати блан бирнеча бор бирга боғлаганлигини кўрсатиб ўтиб, Берут айтадики, бу интилишга қарши поляк реакцияси мамлакатнинг мустақиллигини қўлдан бериш йўли блан бўлса ҳам халқни қулликка солишга интилмоқда. Поляк реакцияси Польша мустақиллигини йўқотиш хавфи очиқдан-очиқ борлигига қарамай, Польшанинг энг ёвуз душмани Гитлер блан бир битимга келишга интилди. «Бунга сабаб шуки, деди Берут, реакцион сиёсатнинг моҳияти сиёсий программанинг чекланганлигидан ва бир тарафламалигидан иборатдир. Бу сиёсий программа айрим доиралар манфаатини умумхалқ манфаатига бўйсиндиришга қодир эмас». Бундай чекланиш ва бир ёқлама иш кўришни уруш вақтида поляк муҳожир ҳукумати ҳам намойиш қилиб кўрсатди. Бу ҳукуматларнинг ҳаммаси, шу жумладан, «социалист» Арцишевский ҳукумати ҳам тамомила чет эл хўжайинларига қарам бўлди.

Ҳозирги демократик Польша қўшни славян халқлар ва шарқдаги қудратли иттифоқчиси СССР блан бир фикрга келолганлигини ва дўстлик ўрнатганлигини та'кидлаб ўтиб, Берут бундай деди: Польшанинг ўзидаги поляк тескаричилар ҳам, чет эллардаги поляк тескаричилар ҳам СССРга душман назар блан қараганликлари сабабли бошқача сиёсий фикрдадирлар, шу сабабли тескаричилар умумий овозга қўйиш вақтида учинчи саволга салбий жавоб бердилар.

Берут ўз сўзини давом эттириб айтади: «Польшанинг мустақиллиги ва суверенлиги ҳечқачон ҳозиргидек хавфсиз бўлган эмас. Даставвал демократик ҳукуматнинг ички ва ташқи масалаларда тўғри сиёсат олиб бориши хавфсиз яшашимиз учун гаровдир. Андерсчилар, лондончилар ва чет элларга боқим бўлган тескаричи шайкаларнинг сиёсатигина мустақил яшашимизга хавфдир. Ана шундай қўйқиндиларнинг талайгина қисми ҳатто поляк ва совет солдатининг қони блан суғорилган Польшанинг чегаралари ҳақидаги саволга ҳам хоинларча «йўқ» деб жавоб беришда иккиланмади ва шундай қилиб, бошини кўтараётган гитлеризмга ёрдам беришдан ҳам тортинмади».

Польшанинг иқтисодий соҳада мустақил тараққий этаётганлигини та'кидлаб Берут айтдики, «Ғарбий Европадаги биронта демократик мамлакат ҳам бу соҳада Польша даражасида мустақил эмас». Поляк давлати, деди Берут, умумдавлат экономикасининг тараққий этишига ҳеч қачон ҳозиргидек та'сир кўрсатиш имкониятига эга бўлмаган эди. Бу саноатнинг асосий тармоқларини, банклар ва йирик корхоналарни давлат ихтиёрига ўтказишнинг натижасидир.

Берут сўзининг охирида «Стронництво демократичне»ни табриклаб, бу партия ўз байроғи остига интеллигенциянинг энг прогрессив табақаларини, ўқитувчиларни ва ақл меҳнати блан шуғулланувчи бошқа ходимларни, шунингдек ҳунармандларни ва турли савдо доиралари вакилларини бирлаштиради ҳамда у мамлакатни тиклаш ишини бузишга интилаётган тескаричи ва оппозициячи унсурларга қат'иян қарши чиқиб, дадиллик ва изчиллик блан поляк демократияси сафида боради, деди.

БИРНСНИНГ РАДИО ОРҚАЛИ АЙТГАН СЎЗИ

НЬЮ-ЙОРК, 16 июль (ТАСС). Америка Қўшма Штатларининг давлат секретари Бирнс кеча кечқурун радио орқали сўзлади. Унинг сўзи Ташқи Ишлар Министрлари Кенгаши Париж сессиясининг якунларига бағишланган эди.

Бирнс, бир битимга келинган шартнома лойиҳалари «инсон ақлли бериши мумкин бўлган энг яхши лойиҳа бўлмаса ҳам, инсон идроки тўрт асосий иттифоқчи давлатнинг келишувини та'минлай оладиган» у лойиҳаларнинг энг яхшисидир, деди. Шундан сўнг Бирнс «бу масалалар юзасидан Америка Қўшма Штатларининг тутган позицияси президентнинг ва давлат секретарининггина фикри бўлиб қолмасдан, балки сенаторлардан Коннэлли ва Ванденбергларнинг ҳам мулоҳазаларидан иборат» эканлигини уқдириб ўтди.

Бирнс шундан кейин айтган гапларида Ташқи Ишлар Министрларининг Кенгаши сессиясида Америка делегациясининг тутган позициясини ёқлади ва бундай деди: «Э'тироф қилишим керакки, апрельдаги учрашувимизгача менда биз қачон бўлмасин келиша олишимизга умидим жуда оз эди. Апрельда учрашганимиздан сўнг менинг умидим яна ҳам камайди. Ҳозирги вақтда бешта мамлакат блан тузиладиган сулҳ шартномасининг истиқболи порлоқдир. Ана шу шартномалар тасдиқланганидан кейин 90 кун ўтгач, оккупацион армиялар олиб кетилиши керак. Алоқа йўллари районларини сақлаб турувчи армиялар бундан мустасно.

Бирнс ўз сўзининг талайгина қисмини Германия тўғрисидаги масалага бағишлади.

Бирнс Ташқи Ишлар Министрлари Кенгашининг май ойида бўлиб ўтган сессиясидаёқ Қўшма Штатлар томонидан Германияни қуролсизлантириш ва ҳарбий кучини битириш масаласида тақдим қилинган шартнома лойиҳасини ёқлади ва бу лойиҳага совет делегацияси томонидан берилган баҳога қарши фикр билдирди. Бирнс совет вакиллари Германия масаласи юзасидан Кенгашнинг махсус сессиясини чақиришни таклиф этганликларини кўрсатиб, мен бу таклифга рози бўлдим, деди. Айни вақтда Бирнс, Ташқи Ишлар Министрларининг махсус тайинланган ўринбосарлари келишиш ва келишмовчилик доирасини аниқласин деб, яна та'кидлади. Бирнснинг фикрича, акс ҳолда Германияга оид мураккаб масалаларни бартараф этишда министрлар ўртасида фикр олишишнинг ўзи кифоя қилмайди.

Бирнс Австрия ҳақидаги масала қандай муҳокама қилинганлигини тасвирлаб, Австрияга кўчиб, у ерда жойлашган шахслар масаласини ҳал қилишда қийинчиликлар борлигини кўрсатиб ўтди.

ЧЕРЧИЛЛЬНИНГ НОРВЕГИЯГА КЕЛИШИГА РУХСАТ БЕРИЛМАДИ

ОСЛО, 16 июль (ТАСС). «Арбейдербладет» газетаси расмий манба'ларга суяниб, Черчилльнинг Норвегияга келишига рухсат бермаслик сабаблари тўғрисидаги ахборотни э'лон қилди.

Норвегия короли Хокон шу йилнинг бошида Черчилльга мактуб юбориб, уни май ойининг биринчи кунларида Норвегияга келишини таклиф қилган эди. Аммо, шундан кейин Черчилль Фултонда нутқ сўзлади. Шу муносабат блан король Хокон ташқи ишлар министри блан кенгашиб, Черчилльга ўз номидан хат юборди. Король бу хатида Черчилль «ўз сафарини бирқанча вақтгача кечиктирсин» деган талабни билдирди.

ЯПОНИЯ КАСАБА СОЮЗЛАРИ ҲУКУМАТНИНГ МЕҲНАТ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУН ЛОЙИҲАСИГА ҚАРШИ НОРОЗИЛИК БИЛДИРДИЛАР

ТОКИО, 17 июль (ТАСС). Киодо Цусин агентлиги билдиради: ҳукумат муассасалари ходимлари касаба союзи ва жамоат ташкилотлари ходимлари касаба союзининг вакиллари яқинда парламент ҳузурида бўлдилар ва ишчилар блан корхона эгалари ўртасида муносабатларни тартибга солиш тўғрисидаги янги қонун лойиҳаси ҳақида ўз фикрларини изҳор қилдилар. Бу касаба союзларининг вакиллари социалист ва коммунист партияларнинг депутат бўлган а'золаридан меҳнат тўғрисидаги янги қонун лойиҳасининг қабул қилинишига қарши чиқишни сўрадилар. Депутатлар қонун лойиҳаси муҳокама қилинадиган пайтда унинг қабул қилинишига қарши курашамиз, деб ва'да бердилар.

Қасаба союзлари вакилларининг бошқа гуруҳи соғлиқни сақлаш министри Каваи ҳузурида бўлди ва янги қонун лойиҳасига қарши кескин норозилик изҳор қилинган резолюцияни унга топширди. Касаба союзларининг вакиллари бундай дедилар: ҳукумат муассасалари ва корхоналардаги ишчиларнинг ишташловларини тақиқлаш Японияни демократлаштиришни кўзда тутган Потсдам декларациясига зид бўлиш блан бирга, конституция лойиҳасида меҳнат тўғрисидаги моддаларга ҳам қарама-қаршидир.

ИНГЛИЗ-ЭРОН НЕФТЬ КОМПАНИЯСИ КОРХОНАЛАРИДА ИШТАШЛАШ

ТЕҲРОН, 16 июль (ТАСС). «Иттилоот» газетаси билдиради: Ободонда, Аҳвозда ва Ҳузистон вилоятининг бошқа муҳим жойларида инглиз-эрон нефть компанияси ишчиларининг умумий ишташлови давом этмоқда. Бу ерлар ҳарбий ҳолатда деб э'лон қилинди.

14 июльда Ободонда тўқиниш бўлди. Бу тўқиниш натижасида ўлган ва ярадорлар бор.

Теҳрондаги инглиз элчихонасининг бюллетени «Дейли ньюс»нинг билдиришига қараганда, Эрон бош министрининг ўринбосари Музаффар Фирус кеча Ҳузистонга учган.

Теҳрондагилар Ҳузистонда иш ташлаган ишчилар сони 100 минг кишига етади, деб ўйлайдилар. Электростанциялар, касалхоналарнинг, шунингдек аҳолини сув, озиқ-овқат ва муз блан та'минловчи корхоналарнинг ишчи ва хизматчиларигина иш ташламади.

ИНГЛИЗ-ЭРОН НЕФТЬ КОМПАНИЯСИ КОРХОНАЛАРИДА УМУМИЙ ИШТАШЛАШ ТАМОМ БЎЛДИ

ТЕҲРОН, 17 июль (ТАСС). Теҳрон радиоси кеча кечқурун қуйидагиларни ма'лум қилди: 15 июльда Ободонга ҳукумат комиссияси келган эди. Ҳукумат комиссияси томонидан кўрилган чоралар натижасида инглиз-эрон нефть компанияси ишчиларнинг умумий ишташлови 16 июль кундуз соат иккида тўхтатилди.

АВСТРИЯДА ЖОЙЛАШИБ ҚОЛГАН КИШИЛАР ТЎҒРИСИДА АМЕРИКА МУХБИРИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 17 июль (ТАСС). «Крисчен саенс монитор» газетаси мухбирининг билдиришига қараганда, Венадаги демократик унсурлар Европадаги тинчликни хавф остида қолдираётган ва Австрияга кўчириб жойлаштирилган кишиларни иттифоқчилар Австриядан ҳайдаб чиқарсинлар, деган талабни қувватламоқдалар. Австрия компартияси Австрияга кўчириб жойлаштирилган кишиларнинг кўпчилиги фашистлардан иборат, деб ҳукуматга айб қўйган эди. Мухбирнинг айтишича, Австрия ҳукуматининг олий вакили Австрия компартияси томонидан қўйилган бу айбни тўғри, деб топди. Ҳукумат вакили айтдики, Тирольда, Каринтияда ва Юқори Австрияда шундай кишилар учун очилган лагерьларда немислар блан ҳамкорлик қилган югославлар, ҳозирги Польша ҳукуматига душман бўлган поляклар, власовчилар, «Қўш ўқ-ёй» деган фашист ташкилотига мансуб бўлган венгерлар ва румон фашистлари бор.

ХИТОЙГА МЎЛЖАЛЛАНГАН ҲАРБИЙ КЕМАЛАР ТОКИОГА КЕЛДИ

ТОКИО, 16 июль (ТАСС). «Ниппон таймс» газетаси билдиради: америкалилар Хитой ҳукуматига берган ҳарбий кемалардан 8 таси 12 июльда Токио кўрфазига келди. Америка Қўшма Штатларига бориш учун йўлда Токиода тўхтаган генерал Хо Ин-цин бу кемаларни қараб чиқди. Бу кемаларнинг хитойли экипажлари Америка Қўшма Штатларида 2 йил мобайнида та'лим олдилар.

ЮЛИЯ ЎЛКАСИДАГИ ДЕМАРКАЦИЯ ЧИЗИҒИ ЯҚИНИДА БЎЛГАН ЖАНЖАЛГА ДОИР

БЕЛГРАД, 17 июль (ТАСС). Белград радиоси билдиради: Юлия ўлкасининг Югославия ҳарбий бошқармаси назоратида бўлган «Б» доираси территориясида демаркация чизиғи яқинида 12 июльда бўлиб ўтган воқиа муносабати блан Югославия ташқи ишлар министрлиги кеча Америка Қўшма Штатларининг элчихонасига нота топширди. Америка соқчилари блан бўлган тўқинишда Югославиянинг чегарачиларидан икки киши ҳалок бўлди.

Нотада қуйидагилар айтилади:

1) Воқиа юз берган пайтда Югославия чегара органлари муайян қилиб берилган доимий жойда эдилар;

2) Америка соқчиси Югославия чегара органлари блан гаплашиб, вазиятни аниқлаш ўрнига, биринчи бўлиб қўққисдан ўқ узди. Америкалилар томонидан ҳечким ўлмаган ва ярадор бўлмагани ҳолда, Югославия томонидан икки аскарнинг ҳалок бўлганига ҳам сабаб шу;

3) Югославия аскарларининг интизомли ўлиши ва маҳаллий югослав раҳбарларининг аниқ буйруқ бериши орқасида, каттароқ тўқинишларнинг олди олинди;

4) Америкалиларга қарашли бир пулемётдан шу ондаёқ югославиялилар постига қараб ўт очилганлиги бу ишларнинг ҳаммаси олдиндан тайёрлаб қўйилган, деган фикрни туғдиради.

Нотада айтилади: Югославия Федератив халқ республикаси ҳукумати шу фактларни э'тиборга олиб, маҳаллий америка ма'мурларининг ҳатти-ҳаракатига қарши Америка ҳукуматига норозилик билдиради. Маҳаллий америка ма'мурларининг бу ҳатти-ҳаракати халқаро ҳуқуққа ва иттифоқчи армиялар ўртасидаги яхши муносабатларга қарама-қаршидир.

АНГЛИЯ МАТБУОТИ УСТИДАН НАЗОРАТ ЎРНАТИШ ТЎҒРИСИДА ИНГЛИЗ ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ЛОНДОН, 16 июль (ТАСС). Рейтер агентлигининг хабар беришича, газеталар Англия матбуотининг аҳволи ва газеталарни ўз мулки қилиб олиш масаласи юзасидан расмий равишда текшириш ўтказиш тўғрисидаги талабни қизғин шарҳлаб ёзаётирлар. Бу талабни парламент а'зоси бўлган бир гуруҳ лейбористлар ўтган ҳафта ўртага қўйган эдилар.

Лондонда ҳар якшанба куни чиқадиган «Санди пикториал» ва «Рейнольдс ньюс» деган иккита катта газета текшириш ўтказиш тўғрисидаги таклифни 14 июльда ма'қуллаб ёздилар. Айни вақтда консерваторларнинг э'тиборли газеталаридан бири — лорд Кимслига қарашли «Санди таймс» газетаси «фикр эркинлиги бостирилишига» зўр бериб қаршилик баён қилди.

«Санди пикториал» газетасининг ёзишича, текширишда кутилган мақсадга эришиш учун «газета эгаси бўлган асосий хўжайинларнинг даромад манфаатларини билибгина қолмасдан, балки қалбаки акциячиларнинг ҳақиқатда ким эканлигини ҳам аниқлаш керак».

«Рейнольдс ньюс» газетасининг ёзишича, лорд Кимсли жаҳондаги газеталарнинг энг катта хўжайини бўлиб, у «Англияда янгилик ва фикрларни э'лон қилишда ҳоким даражасига яқинлашиб қолган одамдир». Газета Кимслига қарашли турли газеталарни санаб ўтади. Сўнгра газета бундай деб ёзади: «Биз бу рўйхатни жуда пухта туздик. Чунки, кўпгина газетхонлар ўзлари ўқийдиган маҳаллий газетанинг Кимсли ноғорасига ўйнаб келганини шу чоққача билмайдилар».

ИККИНЧИ РЕСПУБЛИКА БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛАР ОЛИМПИАДАСИ

Учинчи ва тўртинчи кунги концертлар

16 июльда Тошкент областининг ҳаваскорлари Тошсовет театри биносида катта концерт қўйиб бердилар. Концертда областьнинг 10 районидан келган ҳаваскорлардан 80 киши иштирок этди.

Умум коллектив қатнашида ижро этилган ўртоқ Сталинга бағишланган қўшиқ ҳамда «Колхоз яллаcи» томошабинларга жуда ёқиб тушди. Навбати блан ёш рақкосалар ўз сан'атларини намойиш қилдилар. Ра'нохон Хайитова (Ўртачирчиқ районидан), Машҳура Нишонова, Ойшахон Маҳмудова (Оҳангарон районидан) ва Паркент районли Гулчеҳра Комоловалар ўзбек халқ ўйинларини ниҳоят усталик блан ижро этиб, зўр олқишларга сазовор бўлдилар.

Колхозчи ҳаваскорлардан Салимахон Комилов (Оржоникидзе районидан) «Қулинг»ни, Абдусатторов ва Шамсеевлар биргаликда «Турпа меҳрим» ашулаларини айтиб бердилар. Хайрихон Қосимова, Деҳқонов, Имомалиев ва Қўчқоровлар (Қорасув райони) ҳамда паркентли Маҳбуба Сайдумаровалар муздрама асарларидан олинган ҳамда халқ ашулаларидан бирнечтасини ижро этдилар. Томошабинлар бу ҳаваскорларни самимий табрикладилар.

17 июльда Тошкент тўқимачилар саройида областьнинг Оҳангарон кўмир конидаги ҳаваскорлар тўгараги а'золари ҳамда темир йўлнинг Урсатьевск бўлими ҳузурида тузилган коллективлар кўрикдан ўтди. Кўмир қончилар коллективи «Ўзбекистон» номли музикали адабий монтажни (Ҳамид Олимжон сўзи, Ержаковский музикаси) муваффақият блан саҳналаштира олган. Асардаги барча ҳаракатлар, рақслар жуда моҳирлик блан ижро этилди. Якка рольларда ўйнаган Володченко, Маленков, Шишовалар олқишларга сазовор бўлдилар. Умуман кечада кончилар коллективи томонидан кўрсатилган барча номерлар томошабинларга манзур бўлди. Кечанинг охирида темир йўлнинг Урсатьевск бўлими ҳаваскорлари ўз сан'атларини кўрсатдилар. Улар томонидан ижро қилинган рус халқ қўйлари, ашула ва рақслар ҳаммага ёқди.

16—17 июль кунлари Андижон областидан келган ҳаваскорлар коллективи пойтахт меҳнаткашлари олдида кўрикдан ўтди. Ўз қизиқчилари блан республикага ма'лум бўлган Андижон области бу галги олимпиадада ҳам қизиқчилар қатнашида концерт қўйиб берди. Избосканли колхозчи Мамажон Умурзоқовни областьда жуда яхши танийдилар. Умурзоқовнинг ўзи ижод этган кишини кулдирувчи, мазмуни жиҳатидан эса, колхоздаги айрим иш'ёқмас дангасаларни танқид қилувчи турли асарлари бор. Бугунги концертда у «Мен қандай уйландим» номли кулгили асарини айтиб бериб, олқишларга сазовор бўлди.

Хўжаобод районли Назаровнинг ўз ўғли Хомит блан биргаликда айтган ашулалари уларнинг сан'ат маданиятини бир мунча яхши ўзлаштириб олганликларини кўрсатди. Ўзбек халқ ўйинларини чаққонлик блан ижро этган Маҳбубахон Хожиматова ҳам (Ворошилов районли) яхши натижаларга эришди. Андижон темир йўлининг узели ҳузуридаги ашула ва рақс ансамбли рус халқ ашула ва ўйинларидан бирнечтасини кўрсатди.

Алоқачилар клубида «Ўзбекбирлашув», Фрунзе номли завод, мактабгача тарбия ходимлари ва савдо ходимлари союзларининг ҳаваскорлар тўгараклари концерт кўрсатдилар. Концертда иштирок этган Элла Двойрис (Фрунзе номли завод), Абдураҳмонова («Ўзбекбирлашув»), Кравченко, Шаляхиналар (савдо ходимлари союзидан) яҳудий ва рус халқ ашулаларини муваффақиятли айтиб бердилар.

Ҳамза номли театрда бўлган концертда Тошкент область маданият уйи, қариялар чойхонаси, медицина ўқув комбинати, Максим Горький номли фабриканинг ҳаваскорлари қатнашди. Свердлов номли театр биносида меҳнат резервлари мактабларининг сан'атчилари иккинчи марта янги программада концерт қўйиб бердилар.

Максим Горький номли театр биносида Ўрта Осиё индустриал институти ва хотин-қизлар педагогика институтининг қўшма коллективи иккинчи марта «Тоҳир ва Зуҳра» муздрамасидан икки пардани қўйиб берди. Ўзбек ёш тамошабинлар театри биносида Фарғона области, Муқимий номли театрда Хоразм области, Горький номли театр биносида (17 июльда) Самарқанд область ҳаваскорлари концерт кўрсатдилар.

Рус ёш тамошабинлар театрида Сурхондар'ё ва Бухоро области ҳаваскорларининг сан'атига кўрик бўлди. Кўрикда Бухоро область маориф бўлими ҳузуридаги ашула ва рақс ансамбли (раҳбари ўртоқ Белоцерковская) муваффақият қозонди. Опа-сингил Иксановалар акробатик ўйинларни кўрсатдилар. Каган депосининг ҳаваскорлари ҳам хилма-хил номерлар қўйиб бердилар. Сурхондар'ёли бахшилардан Боймаҳов ва Овлиёқуловлар «Авазхон» ҳамда «Олпомиш» достонларини ўқиб бериб, залдагиларнинг ҳурматига сазовор бўлишди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, Сурхондар'ё ва Бухоро областьларининг концерти алоҳида-алоҳида ўтказилиши лозим бўлгани ҳолда, концертларни ўтказиш календарь планига риоя қилинмай, бу икки областьнинг концерти бирлаштириб юборилди. Бунга асосий сабаб шуки, ҳар иккала область ҳам олимпиадага яхши тайёрлик кўрмаган область маданий-оқартув бўлимлари эса, бу ишга э'тиборсиз қарaганлар. Булардан ташқари концертни ташкил қилишда ҳам кўп камчиликлар сезилиб турди. Тамошанинг белгиланган вақтдан бир соат кечикиб бошланиши, залда шовқин-сурон кўтарилиб кетишига сабаб бўлди.

Р. ФАЙЗИЙ.

АВСТРИЯ УСТИДАН НАЗОРАТ ЎРНАТИШ ҲАҚИДА ЯНГИ БИТИМ

ВЕНА, 14 июль (ТАСС). Австрия устидан назорат ўрнатиш ҳақида СССР, Англия, Америка Қўшма Штатлари ва Франция ҳукуматлари ўртасида тузилган янги битимга мувофиқ, «Австрия ҳукуматининг ваколати Австриянинг ҳамма ерида тамомила жорий қилинади ва фақат қуйидагиларга риоя қилиниши шарт: а) Австрия ҳукумати ва Австриянинг барча қуйи ма'мурияти Иттифоқ Комиссиясидан олиниши мумкин бўлган кўрсатмаларни бажарадилар; б) бешинчи моддада кўрсатилган масалалар бўйича Австрия ҳукумати ҳам, Австриянинг бирон қуйи ма'мурлари ҳам Иттифоқ Комиссиясидан дастлаб ёзма равишда розилик олмай туриб, иш қилолмайди». (Биринчи модда).

«Австриядаги иттифоқчилар ташкилоти қуйидагилардан иборат бўлади: 1) тўрт давлатнинг ҳарбиридан бир кишидан тайинланган ва тўрт олий комиссардан иборат Иттифоқчилар Кенгаши; 2) тўрт олий комиссарнинг ҳарбиридан юборилган юқори даражали бир вакилдан иборат Ижроия Комитети; 3) тўрт давлат томонидан тайинланган ходимлар штати. Бутун ташкилот умуман Иттифоқчилар Комиссияси деган ном блан юритилади.

Умуман Австрияга тааллуқли масалаларда Иттифоқчилар Комиссиясининг ҳокимиятини Иттифоқчилар Кенгаши ёки Ижроия Комитети, ё бўлмаса тўрт давлат томонидан тайинланган ва биргаликда иш кўрадиган ходимлар амалга оширади.

Олий комиссарлар ўзларига қарашли тегишли доираларда Иттифоқчилар Комиссияси томонидан чиқарилган қарорларнинг бажарилишини та'минлашлари ва Австрия марказий ма'мурларининг йўл-йўриқлари амалга оширилишини назорат қилиб боришлари керак.

Олий комиссарлар Австриянинг вилоятлардаги ма'мурларининг автоном ҳуқуқларидан келиб чиқадиган ҳатти-ҳаракати ўзларига қарашли доираларда Иттифоқчилар Комиссиясининг сиёсатига зид бўлмаслигини ҳам та'минлайдилар.

Иттифоқчилар Комиссияси фақат Австрия ҳукумати ёки бошқа тегишли ма'мурлари орқали иш кўради. Қуйидагилар бундан мустасно: 1) Австрия ма'мурлари қонун ва тартиб сақланишини уддалай олмаган тақдирларида, бу қонун ва тартибни та'минлаш; 2) Австрия ҳукумати ёки Австриянинг бошқа тегишли ма'мурлари Иттифоқчилар Комиссиясидан олинган йўл-йўриқларни бажармаган тақдирда; 3) бешинчи моддада зикр этилган ҳолларда Иттифоқчилар Комиссияси бевосита иш кўради». (Иккинчи модда).

Тўрт давлатнинг оккупацион қўшинлари Австриянинг ва Вена шаҳрининг тегишли оккупация доираларида Европа Консультатив Комиссиясида 1945 йил 9 июльда имзоланган ҳамда Австриядаги оккупация доиралари ҳам Вена шаҳрини идора қилиш ҳақида тузилган битимда белгиланганидек жойлаштирилади.

Битимнинг учинчи моддасида Австриядаги Иттифоқчилар Комиссиясининг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат дейилади:

Германиянинг мағлубиятга учраганлиги ҳақида 1945 йил 5 июньда Берлинда имзоланган деклорация шартларига Австрияда риоя қилинишини та'минлаш; Австрияни Германиядан тамомила ажратиб бўлиш; Австрия давлатининг мустақил яшашини ва бутунлигини сақлаш ҳамда унинг чегаралари узил-кесил белгиланганига қадар 1937 йил 31 декабрьгача бўлган чегараларда даҳлсиз яшашини та'минлаш; ҳақиқий ма'мурият, барқарор хўжалик ва молия шароити ҳамда қонун ва тартибни ҳурмат қилишга асосланган соғлом ва демократик руҳдаги миллий ҳаётни тиклаб яшнатишда Австрия ҳукуматига ёрдам бериш; эркин суратда сайланган Австрия ҳукумати Австрияда давлат ишларини мумкин қадар тезроқ тамомила ўз назорати остига олиши учун Австрия ҳукуматига ёрдам бериш; ўқув юртларида барча турдаги нацистлик мафкурасининг қолдиқларига тамомила барҳам беришга қаратилган прогрессив ва узоқ муддатли программа жорий этилишини та'минлаш ҳамда Австрия ёшларига демократик принципларни сингдириш».

Тўртинчи моддада бундай дейилади: Иттифоқчилар Кенгаши айрим шахслар, моллар ёки бошқа хил нарсаларнинг Австрия доирасида у ердан бу ерга кўчирилишини чеклашдан иборат қоидаларнинг қолдиқларига барҳам берилишини та'минлайди. Иттифоқчилар Кенгашининг махсус кўрсатмаси блан ёки чегара районларида халқаро миқ'ёсда кўчиб юриш устидан самарали назорат ўрнатиш йўлидаги чеклашлар бундан мустасно.

Бешинчи моддада Иттифоқчилар Комиссияси бевосита иш кўра олишини тасвирлайдиган боблар келтирилади. Бу вазифаларга қуйидагилар киради: ҳарбий кучни битириш ва қуролсизлантириш (ҳарбий, иқтисодий, саноат, техника ва илмий соҳада); Австриядаги Иттифоқчиларга қарашли кучларни ҳимоя қилиш ва уларнинг хавфсизлигини та'минлаш ҳамда уларнинг ҳарбий эҳтиёжларини қондириш; Бирлашган миллатлар составидаги бирон ҳукуматга ёки уларнинг гражданларига тегишли бўлган мулкларни ҳимоя қилиш, васийлик қилиш ва қайтариб бериш; Иттифоқчилар ўртасидаги мавжуд битимларга мувофиқ, Германия мулкига эгалик қилиш; кўчиб юриш ва бошқалар устидан Австриянинг ўзи назорат ўрната олганига қадар Австрияга кириш ва чиқишни назорат қилиш.

Битимда кўрсатилишича Австрия ҳукумати Бирлашган миллатлар составидаги ҳукуматлар блан эркин суратда дипломатик ва консульлик муносабатлари ўрната олади. Бошқа ҳукуматлар блан дипломатик ва консульлик муносабатлар ўрнатилиши дастлаб Иттифоқчилар Кенгаши томонидан ма'қулланиши керак.

Битим Иттифоқчилар Кенгаши, Ижроия комитетининг ва Иттифоқчилар Комиссияси штатининг иш тартибини белгилайди. Бу штатлар Австрия министрликлари ёки департаментларидаги биттадан ёки ундан кўп бўлимларга ўхшаб ташкил қилиниши, буларга қўшимча равишда Австрия министрликлари ёки департаментларининг биронтасига ҳам мувофиқ келмайдиган бирнеча бўлимлар тузилиши керак. Бўлимлар рўйхати бу битимга илова қилинади.

Венада илгари комендатура номи блан ҳукм суриб келган Иттифоқчилараро қўмондонлик, граждан бошқармаси ишларини унинг вазифалари Вена шаҳар бошқармаси ихтиёрига берилганига қадар, умуман Вена шаҳрига тааллуқли ишларда Иттифоқчилар Комиссиясининг органи сифатида иш кўра беради.

Мас'ул муҳаррир ўринбосари
Р. САҲИБОЕВ.

Ўзбекистон ССР бадиий ҳаваскорлари ва халқ ижодиёти
2-нчи РЕСПУБЛИКА ОЛИМПИАДАСИНИНГ СПЕКТАКЛЬ ВА КОНЦЕРТЛАРИГА КЎРИКНИНГ ДАВОМИ

19 июльда

СПЕКТАКЛЬЛАР:

ТИКУЧИЛАР САРОЙИДА (Чехов кўчаси) — Масс ва Куличенколарнинг «Боғлар гуллайди» асари. Мироненко постановкаси. **«Қизил тонг» фабрикасининг коллективи қатнашади.**

ГОРЬКИЙ НОМЛИ ТЕАТР БИНОСИДА (Карл Маркс кўчаси) — А. Н. Островскийнинг «Ўзгалар базмида сархушлик» асари. Хизмат кўрсатган артист Злобин постановкаси. **Электромеханика техникумининг коллективи қатнашади.**

КОНЦЕРТЛАР:

РУС ТЮЗИДА (Пролетар кўчаси) — **Индустриал техникумининг коллективи қатнашади.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТР БИНОСИДА (Ҳамза кўчаси) — **шоирлар, бахшилар ва аскиячилар қатнашади.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТР БИНОСИДА (Навоий кўчаси) — **Бухоро областининг коллективлари қатнашади.**

ЎЗБЕК ЁШ ТАМОШАБИНЛАР ТЕАТРИ БИНОСИДА (Эски Жўва) — **Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областининг коллективлари қатнашади.**

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР САРОЙИДА (Пролетар кўчаси) — **Тошкент темир йўл узелининг коллективи қатнашади.**

Спектакльлар ва концертлар кеч соат 8 яримда бошланади. **Таклиф билетлари ва олимпиада қатнашчиларининг мандатлари блан киритилади.**

ТЕАТРЛАРДА:

МУҚИМИЙ ТЕАТРИДА (Пушкин номли боғ, ёзги театр) — 19 июльда **Нурхон**, 20 июльда **Баядера.**

ТОШСОВЕТ ТЕАТРИ БИНОСИДА (Беш'ёғоч)—**Республика музика театри** — собиқ Янгийўл область театри томонидан — 19 июльда **Хўжа Насриддин.**

ЎзК(б)П Тошкент область комитетининг коллективи, бошланғич партия ташкилоти ва месткоми
Область партия комитетининг энг кекса ходимларидан бири
РАҲИМБЕРДИ АЛИЕВНИНГ
оғир ва давомли касалдан кейин 12 июльда вафот этганини чуқур қайғи блан хабар қилиб, оиласига та'зия билдирадилар.

Тошкент шаҳар, Сталин район, 10 бўлим халқ суди билдирадики, В. Қодировнинг И. Раҳимовадан ажралиш ҳақидаги аризаси судда кўриш учун қабул қилинди.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: мас'ул муҳаррир ва унинг қабулхонаси — 36545, мас'ул муҳаррир ўринбосари — 32916, мас'ул секретарь —31638. Ма'сул серетарь ўринбосари — 33468, партия бўлими —34780, совет қурилиши бўлими — 31226, қишлоқ хўжалиги бўлими — 33469, саноат бўлими — 31048, хатлар бўлими — 32347, Нашриёт директори — 34786
Тошкент шаҳар «Правда Востока» ва «Қизил Ўзбекистон» босмахонаси н. Тиражи 64,5 минг нашр. № 41. Р. 00918